

Jun 1969

KERKBOED

Gereformeerde Gemeente
te Rijssen

Boekbespreking

Een Rijssense landverhuizer

of

Kreejkes-Jan Wilm naar Amerika

„Alarm om de Bijbel” — Gerhard Bergmann, uitg. Semper agendo, Apeldoorn; plaatselijk verkrijgbaar. De Duitse, Schriftgetrouwe theoloog Gerhard Bergmann heeft een boek geschreven dat zeer actueel is. Hij zet in dit boek de leer van de moderne theologen uiteen en pleit voor het trouw blijven aan de Heilige Schrift. Hij laat in dit boek duidelijk uitkomen hoe ook de moderne theologen ons vertrouwde woorden en begrippen hanteren, echter met een geheel andere bedoeling. Met ernst waarschuwt hij tegen de misleidende moderne theologie die langzamerhand bijna alle kerken binnensluipt, waarmee onze jongeren op school geconfronteerd worden en waarmee wij via o.a. de dagbladen besmet worden. Vooral onze jongeren moeten dit boek lezen!

Hieronder een uiteenzetting over het bijbelse begrip „keuze”:

„Zowel bij het piëtisme als bij de moderne theologie speelt de keuze een grote rol. Toch verstaan beide hieronder het tegenovergestelde. Het piëtisme maakt ernst met de bijbelse regel, dat geen waar geloof kan bestaan zonder dat men voor Jezus heeft gekozen. Van de verloren zoon staat er geschreven: Ik zal opstaan en tot mijn vader gaan en zeggen: Vader, ik heb gezondigd. Dat is een keuze. Als Jezus zegt: Komt allen tot Mij, dan vraagt Hij van ons voor Hem te kiezen. Er is geen geloof zonder keuze. Bijbels geloof eist een persoonlijke overgave van onze wil aan Jezus Christus. Door dit volkomen loslaten van zichzelf vindt er een totale verandering plaats van 's mensen existentie ten opzichte van God. Dat is de keuze vóór Jezus. In de bijbel is deze keuze steeds verbonden aan de oproep: Bekeert u! En in de moderne theologie?

Daar hun leer van de persoonlijke Christus ontdaan is, wordt daar niet voor Jezus gekozen, maar voor de verwerkelijking van de menselijke existentie. Ik moet beslissen het kruisdragen dat Jezus deed voor mezelf te proberen. Ik moet me overgeven, niet aan de bijbelse verlossing door Christus, maar aan de existentiële werkelijkheid; zo noemt men dat. Christus wordt in dit alles (zo heet het in hooggestemde, maar daarom zulke verwarrende woorden) het prototype van de waarachtige existentiële werkelijkheid, lot in de kruisdood. Dus gelijklopende woorden, doch totaal verschillend van inhoud.

Reden temeer om elkaar te vermanen met de woorden: Beproof de geesten, of zij uit God zijn”.

(existentie = het bestaan van de mens — prototype = voorafbeelding)

Honderden landgenoten zijn in 1846 en ook in latere jaren van de negentiende eeuw de oceaan overgestoken om in de Ver. Staten van Noord-Amerika een nieuw bestaan op te bouwen. In het begin waren het groepen afgescheidenen die onder leiding van de predikanten Van Raalte, Scholte, Van der Meulen, Bolks e.a. de overtocht waagden. Deze georganiseerde emigratie was het gevolg van de moeilijkheden welke de afgescheidenen in de weg werden gelegd.

De werkgelegenheid was gering en als men dan durfde wagen zich bij de „fijnen” te voegen volgde al heel gauw ontslag. Men leze hierover „Landverhuizers” en „Vrijheid en Brood” van P. J. Riseeuw. De eerste groepen hebben na een moeilijke tijd van pionieren en teleurstellingen hun bestemming in het grote Amerika gevonden. Toen dan ook goede tijdingen werden gehoord volgden er nog velen, hoewel de onverdraagzame houding tegen de afgescheidenen toen wel wat getemperd was. Alleen de grote armoede die er heerste deed velen besluiten om het ook eens aan de overzijde van de oceaan te beproeven.

In het laatste stukje over Gerrit Jan Raidt schreef ik reeds dat met hem in 1856 nog 72 personen, meest uit Gelderland afkomstig, ons land verlieten. Ook ds. J. H. Brieman was het in 1869 van plan maar omdat geen kerkelijke ontslagacte werd verleend, moes hij er van afzien. Zo zijn er niettemin nog heel wat emigranten naderhand vertrokken. Rijssense landverhuizers zijn echter nooit groot in aantal geweest. Het bleef maar bij enkelingen. De ons bekenden zijn: omstreeks 1855 een familie Nieuwenhuis, wat later familie v. d. Berg, in 1881 gebr. J. H. en J. Kreejkes, terwijl in 1889 de rest van de familie J. W. Kreejkes volgde.

Het is mijn bedoeling over de laatstgenoemde, beter bekend als Kreejkes-Jan Wilm, iets te laten horen.

Wie was Kreejkes-Jan Wilm?

Jan Willem Kreejkes werd geboren op 3 oktober 1828 als zoon van Jan Hendrik Kreejkes en Janna Bordewijk.

Dragers van de naam Kreejkes zijn sedert die jaren in Rijssen vermenigvuldigd, terwijl zijn moeders naam Bordewijk, althans te Rijssen, een omgekeerd beeld vertoont.

Momenteel ken ik in onze plaats slechts één oude grijsaard die Bordewijk heet.

Uit verschillende gegevens heb ik de indruk verkregen, dat de ouders van Jan Willem hebben gewoond op Kreejkeskaamp.

Oudere mensen weten beter dan ik waar deze plaats werd gevonden.

Mij werd verteld dat het aan de Banisweg lag, vanaf de Koninginneweg dus van Dieks van Boersjan tot 't Baasje.

Het boerenhuis moet ongeveer tegenover „Saul” hebben gestaan.

De ouders van Jan Willem behoorden niet direct tot de minsten van hun stand.

Op de lijst van paarden en trekossen van 1836 stond J. H. Kreijkes als één der weinigen voor 2 paarden genoteerd. Het totaal van de in Rijssen aanwezige paarden en trekossen was toen resp. 105 en 4. Het kohier van de Hoofdelijken of Personelen omslag 1835 belast Kreijkes Sr. met 58 anderen in de 9e klasse voor f 5.—

Door 416 belastingplichtigen moest het bedrag van f 1700.— worden opgebracht.

De laagste of 12e klasse telde 134 personen welke een aanslag van f 1.10 kregen te voldoen.

Belastingen zijn zeer oud en op dat gebied is er weinig nieuws want ook viel kreijkes Sr. in de hondenbelasting.

De Rijssense honden, 48 in getal, brachten het stadje een bate van f 48.— op.

Vermogedelijk is het een waakhond geweest want met Kreijkes worden meerdere Borkeldebewoners genoemd.

Jan Willem's verblijf in het ouderlijk huis liep ten einde met zijn huwelijk.

Op normale huwbare leeftijd werd hij in het huwelijk verbonden met Jenneken Baan, wiens vader Jannes de eerste Baan was die met de bijnaam „de Russe” door het leven ging.

Jannes Baan, geboren 9-2-1797 en overleden 6-4-1868, was een zoon van Jan Baks, wiens woonhuis stond op het Schild, waar nu de school is afgebroken.

Oudere broers van „de Russe” waren Jan Baks-Marten, geboren 1789 en Jan, geboren 1792.

Jannes Baan of „de Russe” had als vrouw Fenneken Oolbrink van Hellendoorn en later Jenneken Meilink van Holten.

Jan Willem Kreijkes dan toog met Russen Jenneken wat verder dan Kreejkeskaamp om zich metterwoon te vestigen op no. B. 644 van Rijssen, d.w.z. Buiten de kom van Rijssen aan de Middeldijk, op 't plaatsje waar nu de familie Holterbroek hun woonverblijf hebben gevonden.

(wordt vervolgd)

A. O.

Woorden van Kohlbrugge

De Hamerslag

Maar ziet! dan komt Hij midden onder ons mensen met Zijn Woord, dat als een hamer is, zoals we lezen in Jeremia 23 vs. 29: „Is Mijn Woord niet also, als een vuur? spreekt de Heere, en als een hamer, die een steenrots te morzel slaat?”

Maar is nu dat dierbare woord des Heeren als een hamer, zo is het toch niet aan een smidshamer gelijk, maar een ieglijk, die door die hamer van het Woord des Heeren verbrijzeld en verbroken is, zal het uitroepen: O! dat was eigenlijk geen hamerslag, maar een kus des vredes.

Nacht en dag

„Ik zal hem bewaren nacht en dag” (Jes. 27 : 3). „Op de dag”, dat wil zeggen in zulk een tijd, als

Levenslied

Daarom, wanneer ik sterf

— ik sterf echter niet meer —

en iemand vindt mijn schedel,

zo predike hem deze schedel nog:

ik heb geen ogen,

toch zie ik Hem.

Ik heb geen lippen.

toch kus ik Hem.

Ik heb geen tong,

toch loof ik Hem

met u allen, die Zijn naam aanroepen.

Ik heb een harde schedel,

toch ben ik geheel week en versmolten in Zijn liefde.

Ik lig hier buiten op het kerkhof,

toch ben ik binnen, in het paradijs!

Alle lijden is vergeten!

Dat heeft voor ons Zijn grote liefde gedaan,

toen Hij voor ons Zijn kruis droeg

en uitging naar Golgotha.

H. F. Kohlbrugge.

's Heeren kinderen gevaar lopen verblind te worden door het klatergoud der wereld, zullen zij nochtans een Wachter hebben, Die hun toeroept: dit is de weg, en ook „in de nacht”, in de vreselijke nacht van verdrukking, van angst, van lijden, zullen zij ondervinden, dat hun Bewaarder, de Bewaarder Israëls niet slaapt noch slumert, maar bij hen blijft al de dagen tot de voleinding der wereld!

In het holle van de nacht (naar aanl. van Hand. 16 : 33).

De stokbewaarder nam de lieve apostelen in zijn huis, hij wies hun striemen, zoals we lezen in vs. 33, om zo de brand van hun wonden te bekoelen. Ziet daar hebt ge nu de vrucht der bekering waardig. En toen de apostelen deze vruchten der bekering zagen, aarzelden ze niet, eerst hem, daarna zijn gehele huis te dopen. O dag der zaligheid! daar midden in het holle van de nacht! toen ging de zon op in haar volle heerlijkheid, en de duisternis werd tot een dag van zeven zonnen; o dat werd weer een schoon bruiloftsmaal, even schoon daar in die woning van de stokbewaarder, als in het huis van de aanzienlijke purperverkoopster. De tafel werd aangericht, en die man verheugde zich, dat hij met zijn gehele huis gelovig was geworden. Dat was de kracht der genade, de kracht der vrije genade Gods, dat was een daad der koninklijke heerschappij van de Heere Jezus Christus! Mijn geliefden! laat ons deze koninklijke heerschappij erkennen en eren! en God weet, wat voor wonderen Hij ook aan ons huis doen zal.

op de achtergrond dreigt te geraken. Ook de ambtsdragers hebben steeds weer nodig, evenals degenen die de Heere vrezén, om als een man van zijn slaap opgewekt te worden, om voor de geestelijke noden weer oog en hart te krijgen. Denk maar aan Zacharia 4: 1.

Aardsgezinde mensen kunnen aanstekelijk werken, ook voor anderen, en waar dan nog een weinig geestelijk leven beoefend wordt, gaat dat leven ook nog wegzakken. Hebt de wereld niet lief, noch hetgeen van de wereld is.

Zo komen dan de discipelen bij hun Meester terug en zien Hem in gesprek met een Samaritaanse vrouw, en zij verwonderen zich, dat Hij met een vrouw sprak, nochtans niemand van hen vraagt Hem, waarover dit gesprek gaat.

Het kan zijn dat ze op dit moment daar ook niet vatbaar voor waren.

(wordt vervolgd)

Ten Hove

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER of Kreejkes Jan Wilm naar Amerika

(vervolg)

Evenals Jozefs broeders was Jan Willem gewend om met vee om te gaan. Hij trachtte n.l. in zijn levensonderhoud te voorzien door schapen te houden. Met zijn kudde zwierf hij door 't Venne en de Venhegge. Voor landbouw leenden zich toendertijd deze gronden nog niet, omdat ontginning nog niet zo gebruikelijk was. Bij onze schaapherder zal „'t vet neet ouwr de stólpe wean elop”.

Vreugdevolle dagen beleefde het echtpaar toen hun huwelijk met kinderen werd gezegd. Op 3 november 1857 werd hun een stamhouder — Jan Hendrik — geboren. Daarna volgden nog Fenneken, Jannes en Jan. De laatste werd geboren op 1 maart 1864. Korte tijd nadien werd het geluk echter verstoord.

De koning der verschrikking kwam de kleine boerenwoning binnen. Jan Willem moest zijn vrouw afstaan en bleef met 4 nog jonge kinderen achter. Droeve dagen waren aangebroken voor de anders zo opgeruimde man.

Zeer vermoedelijk was Kreejkes in deze jaren al ouderling in de klêene kaorke. Uit de notulen van de Alg. Vergadering van de Gereformeerde Kerk onder het kruis blijkt n.l. dat ds. J. H. Brillman en een ouderling Kreejkes namens onze gemeente deze vergadering hebben bijgewoond. Ik neem aan dat dit de Kreejkes van ons verhaal is geweest.

Na verloop van tijd besloot Jan Willem opnieuw een huwelijk aan te gaan met Hendrika Smalbrugge uit Zuna. Een verstandige daad, want zijn kinderen waren te jong om het zonder moederlijke zorg te kunnen stellen. Uit dit huwelijk werden geboren Johan (1870), Arend Jan (1873) en Jenneken (1877).

Jan Hendrik en Jannes waren inmiddels al opgegroeid tot de leeftijd om te gaan werken. De keuze was echter niet zo groot. 't Waewetuew, de vennekoele, 't tiggelwaork, met de leemkoele, dat waren toen veelal de bestemmingsplaatsen, waar men een schrale verdienste kon bekomen.

Boerwerker of boerwerkster was een veel voorkomende beroepsaanduiding in de akten van de Burgerlijke Stand. In het kort gezegd: een sober bestaan.

Het was de Kreejkes-jongs dan ook slecht naar de zin. Het plan om het op een andere wijze te proberen speelde gedurig door hun hoofd. Amerika en degenen die daarheen waren vertrokken, trokken onweerstaanbaar. Jan Willem en zijn vrouw zullen heel wat geprobeerd hebben om de jongens ervan af te brengen maar het is niet gelukt.

Op 14 mei 1881 werden Jan Hendrik en Jannes afgeschreven als inwoners van Rijssen wegens vertrek naar de staat Iowa in N.W. Amerika. Geloof maar dat de Rijssense bevolking er dagenlang meer afdan goedkeurend over heeft gesproken. Een onderwerp om 's avonds bij het haardvuur veler gemoed bezig te houden.

Mettertijd kwamen er berichten op de Middeldijk aan en jawel, de jongens sloegen zich er door. Het was vanzelf voor de achtergeblevenen wel verdrietig, dat hun zoons en broers nu ver weg in de vreemde vertoefden, maar de goede berichten brachten toch ook weer blijdschap.

Na het vertrek van de jongens geraakte de familie Kreejkes echter nog op andere wijze in droefheid. In 1886 stierf Jan op 22-jarige leeftijd. De gehuwde dochter Fenneken ontviel hun eveneens.

Jan Willems levenspad liep niet over rozen. Pijnlijke slagen kreeg hij te verwerken. Ik meen te kunnen veronderstellen, dat Kreejkes Psalm 27: 7 wel eens tot troost zal zijn geweest. Althans, hij is niet in moedeloosheid omgekomen.

Intussen bleven de berichten van zijn zoons ook niet uit en behalve te schrijven over hun welstand werd hun voorgesteld toch over te komen. De uitnodigingen werden al klemmender en op de duur kon ook Jan Willem de emigratieboot niet meer afhouden.

Niettegenstaande veler afkeuring, ook van zijn medekerkeradsleden, hakte Kreejkes de knoop door. Vermoedelijk heeft hij zelf er moeilijke dagen mee gehad. Ik stel me voor dat men hem meer dan eens het Bijbelse verhaal van Elimelech heeft voorgehouden. Mogelijk heeft men de genadestaat van de schaapherder er wel om in twijfel getrokken.

De kerkeradsvergaderingen van thans zijn vaak tot middernacht, doordat vele zaken om behandeling vragen. Een dergelijk geval zou nu gauw zijn afgehandeld, maar in die gemoedelijke dagen zal men er in „'t kaemke” wel vele uren mee hebben gevuld. Ondanks alle bezwaren, Jan Willem besloot te gaan.

A. O.

Een Rijssense Landverhuizer

of

Kreejkes Jan Wilm naar Amerika

(vervolg)

De reis werd voorbereid. Het wikken en wegen was nu achter de rug en de dag van vertrek naderde. Jan Willem en zijn huisgenoten hebben van heel veel familieleden en vrienden afscheid moeten nemen. Door zijn ambt van ouderling had hij vele banden met allen die betreders waren geworden van de weg des verstands. Ja, de gehele gemeente lag hem na aan het hart. De belangen der gemeente en die van de leden had hij vaak op indrukwekkende wijze mogen opdragen in het gebed.

Het afscheid nemen was niet gemakkelijk. Menige pelgrim had gesprekken met hem mogen voeren over die zaken welke op de weg naar het hemelse vaderland worden doorleefd. Van een hoogbejaarde grijsaard hoorden we, dat hij verschillende keren met zijn vader (de aole Bremme) bij de schapenscheper op bezoek was geweest en dan had meegeluisterd naar de „tale Kanaans“.

Ook de herinneringen aan zijn overleden kinderen maakten het afscheid moeilijk. Niet dat de eeuwige staat daarvan hem bezwaarde, want hij mocht geloven, dat Jan en Fenne beiden zalig waren afgestorven. Zijn dochter Fenneken was zelfs zingend „Straks leidt men haar in staatsie uit haar woning“ heengereisd. Maar zij had een man met twee kleine jongens moeten achtelaten in de aardse woning, die tot heden staat naast drogisterij ten Berge (laatstelijk bewoond door Smitna).

Het vertrek bracht tevens mee, dat Jan Willems ouderlingschap een einde nam. Op de laatste zondag voor zijn vertrek nam hij afscheid van de gemeente. Zo goed en kwaad als dat ging, maar in elk geval heeft hij de gemeente toegesproken. Slechts een enkeling is nog in leven, die zich weet te herinneren, dat hij een woordje heeft gesproken. Uiteraard is de inhoud in vergetelheid geraakt.

Voor en aleeer het gezin Kreejkes op de dag van vertrek het station had bereikt, moesten er nog vele handen worden geschud. Aandoenlijke afscheidstafelen vonden er plaats. Op de Hofte bij de Russe sprak Jan Willem tot de toen 5-jarige Mans en diens zuster: „Minne schaepkes, non zee 'k oew nooit wier“. En zo ging het maar verder.

Jenjoosgeeske zag hem bij Klitsenkoopshinne om de hoek komen en riep: „o, o, daor kump Jan Willemke an!“ Vanzelfsprekend werd de vertrekkende familie door een kringetje omsloten. Nooit heeft Jan Willem zo veel tijd nodig gehad om van de Middeldijk naar Rijssen te lopen als toen.

Eindelijk kwam hij dan bij 't station. Russen Derk had de bagage voor hem gekruid. Dat had hij graag over voor zijn oom. Meerdere vrienden zullen er te hoop zijn gelopen. Ja, in die tijd kon men ook wel even het weefgetouw in „'n stoom“ in de steek laten.

Tenslotte zette de trein zich in beweging en Kreejkes was met de zijnen alleen, ontslagen van de vele plichtplegingen, welke merendeels wel ernstig gemeend waren.

Alle herinneringen kwamen weer boven. Ernstige waarschuwende woorden welke van hem werden gehoord, maar ook de voorvallen waarmede Jan Willem zich onder zijn mensen als een enigszins grappige man had doen kennen.

De reis naar Amerika is goed verlopen. Gezond en wel kwamen ze aan bij Jan Hendrik en Jannes.

Een volgende keer zullen we Kreejkes zelf aan het woord laten komen uit brieven welke van hem tot heden zijn bewaard gebleven. A. O.

VRUCHTEN DES GEBEDS

door Andrew Gray

Nadat Gray sterk heeft aangespoord tot het gebed wijst hij op de volgende drie uitnemende vruchten van het gebed, t.w.:

1. Gij zult door de gebeden ontvangen een treurend, teder hart en uw rouwklage zal groot zijn, gelijk de rouwklage van Hadadrimmon in het dal van Megiddon, om te treuren over Hem, Dien gij doorstoken hebt.
2. Wanneer het geloof bezwijkt en de hoop kwijnt, dan gaat het gebed op tot de overste Leidsman onzer zaligheid en haalt uit Hem sterkte van boven.
3. Wanneer wij niet zijn in een bekwame en geschikte gesteldheid tot het beoefenen van de genade des Geestes, dan maakt het gebed ons verzoek bij God bekend, om tederheid en liefde van Hem te mogen ontvangen, Daarom vermaan ik u, o christenen, zijt veel bezig in de oefening van het gebed.

Behalve deze drie vruchten diept Gray nog meerdere schatten op: de genaden worden door het gebed levendig en werkzaam gehouden. Hij somt de volgende genaden op:

1. Houdt niet het gebed het geloof werkzaam en levendig? Wij lezen, dat Christus in het gebed om deze weldaad voor u heeft gevraagd. Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude. Daarom is het niet vergaan. Bidt dan om Zijn voorspraak.
2. Een tweede genade, die in leven blijft door het gebed, is de genade van liefde. Gij weet, dat een christen, die veel in het gebed is, veel van de hemel heeft. Een nu vraag ik: Zal zulk een christen niet veel in de liefde verkeren?

De Jehova's getuigen

(Vervolg.)

De vorige keer hebben we gezien, dat Russel het jaar 1914 aanwees als het jaar, waarin het duizendjarige rijk op aarde zou aanbreken.

We weten nu allen, dat het jaar 1914 in plaats van een vredesjaar één van de grootste oorlogen inluidde, die de mensheid ooit gekend heeft, n.l. de eerste wereldoorlog. Je zou geneigd zijn te denken, dat aan het bestaan van deze sekte nu wel radikaal een eind moest komen. Immers, alles bleek in flagrante tegenstelling te zijn met dat, wat jarenlang aan de mensheid was verkondigd. Niets is minder waar dan dat! Wat was de reactie van Russel en later van zijn opvolger Rutherford? Wel, ze gaven nieuwe data aan: 1918 en 1925. Eigenlijk overbodig te zeggen, dat ook deze totaal onjuist bleken.

Uitsluitend gaf men in 1925 een mooie verklaring aan het gebeurde. In het voor de wereld rampzalige jaar 1914 zou Christus Gods Koninkrijk in de hemel hebben gevestigd en daar met zijn vijanden, de satanen en de demonen, hebben afgerokend. Wie zal hier steekhoudends tegenin kunnen brengen, daar nu alles aan de feitelijke beoordeling is onttrokken. Maar met deze verklaring is de sekte gered. Sterker nog, ze zal een ongekende bloei beleven.

De jaren, die nog resten tot het einde der tijden, moesten worden gebruikt om de boodschap van het opgerichte koninkrijk te verkondigen en het getal der gelovigen vol te maken. De straffe organisatie, als de Jehova's getuigen die kennen, is niet op touw gezet door de in 1916 overleden Russel, maar door zijn opvolger Rutherford.

Rutherford, die voordien rechter was, heeft ongelooflijk veel geschreven. Al zijn geschriften betekenden voor de verkondigers van de grote boodschap een kostelijk arsenaal. Zijn pennevruchten moesten gelezen worden als de bril, waardoor men de waarheid van de Bijbel kon hervinden.

Vanuit het hoofdkwartier in New York wordt de enorme propaganda gevoerd, waarbij duizenden en nog eens duizenden betrokken zijn. Dit vindt plaats door het verspreiden van tijdschriften als „De Wachttorens“, „Ontwaakt“ en talrijke geschriften van Rutherford.

Wat Russel geschreven heeft, is steeds meer op de achtergrond geraakt, totdat het helemaal verdwenen is.

De oplagen van bovengenoemde tijdschriften belopen jaarlijks miljoenen.

Veel duiken nu eens in de leer van de Jehova's getuigen. Iedereen weet, dat een Jehova's getuige de Bijbel hanteert. Hij gelooft zelfs in de woordelijke inspiratie van de Bijbel door de Heilige Geest. En toch beroven zij de Bijbel van haar waarheid op 'n manier, die vele bijbelcritici jaloers kan maken. Hoe dan? Wel ze bestuderen de Bijbel met 't

doel de geschriften van Rutherford daardoor te bevestigen. Ze noemen deze geschriften hulpmiddelen om de Bijbel te bestuderen.

Uit Rutherford's geschriften blijkt ons zijn geheel eigen benadering van de Schrift. Hij wil niets weten van het zaligmakend geloof; het woord „genade“ zoek je tevergeefs. Eén ding is maar nodig: je moet verstandelijk aanvaarden, je moet je gezonde verstand gebruiken, je moet zoveel mogelijk kennis opdoen over God en Christus Jezus. En de beste kennis vind je wel in de stellingen, die Rutherford uit de Bijbel meent te kunnen afleiden.

We noemen een stelling: Jehova is de almachtige God en Jezus Christus Zijn grote uitvoerende Dienaar. Rutherford brengt hier de aloude dwaling van Arius weer tot leven. De Arianen loochenden immers de Godheid van Christus.

Rutherford ziet Jezus Christus dus niet als waarachtig, eeuwig God, maar als het eerst geschapen geestelijk wezen.

(Wordt vervolgd.)

Een Rijssense Landverhuizer

of

Kreijkes Jan Wilm naar Amerika

(Vervolg.)

Het afscheid van de familie Kreijkes is moeilijker geweest dan het in het laatste stukje werd voorgesteld. Uit nadien ontvangen reacties, waarvan één vergezeld ging van uit Amerika ontvangen correspondentie werd mij duidelijk dat Fenne niet 2 maar 3 jongens achterliet. Eén hunner, Willem Danneberg is er nog en heeft reeds de leeftijd van 84 jaar mogen bereiken. Verder was mij onbekend dat een uit het 2e huwelijk geboren dochter Janna (met 2 kinderen) als weduwe in Rijssen achterbleef. Zij was op de Pelmol in betrekking. Haar kinderen gingen later door het leven als Aofdaks-Jan en Janna van Frielingraads.

Zoals reeds gezegd kwam de fam. Kreijkes behouden aan. Wie nu een prachtige reisbeschrijving verwacht wordt teleurgesteld. Jan Willem voelde zich niet best thuis op het water. Op het vasteland was hij beter op zijn plaats. Nauwelijks was hij ter plaatse van bestemming of in zijn geest komt Rijssen weer naar voren. Aan zijn dochter Janna en aan zijn boezemvriend Abraham Koedijk (Manzes - Bram) schrijft hij zijn wedervaren.

Laatstgenoemde ontvangt dan het onderstaande schrijven.

Hospers, den 21 maart 1889

Geliefde broeder Koedijk,

Ik bericht U dat wij na veel kommer en bezwaar door Gods goedheid in welstand zijn overgekomen. 13 dagen hebben wij op zee gedreven met kommer en bezwaar, want het ging er goddeloos

1st
1st/89

toe. Een christenhart moet er onder bezwijken om die goddeloosheden te zien en te horen. Ik was menigmaal zuchtende: „och, dat de Heere ons mocht bewaren”. Dan was het nog wel eens: „is Israël in nood, er zal verlossing komen. Zijn goedheid is zeer groot”. Dat hield mij het hoofd nog weer boven water. Later keek ik weer op de golven die menigmaal het schip schenen te bedekken. De scheepsheden vonden het mooi weer maar dit waren wij, eenvoudige mensen, niet gewoon. Ik heb in zestig jaar zo iets niet gezien of gehoord, teveel om te schrijven.

Wat heb ik vaak aan Rijssen gedacht, daar ik in geen 18 dagen een „Rijssender kom koffie” heb gehad. Dat viel mij zuur.

Na 6 of 7 dagen op zee te zijn geweest vond ik 's Heeren kinderen, wat mij verblijdde. Het was op eenen avond, dat de godloosheden ten top stegen met harmonica's, zingen, dansen en vloeken. Ik kon het niet uithouden en moest opspreken ter ere mijns Konings en vroeg hun of zij niet wisten, dat de Heere om de zonden alles kon laten verzinken en dan in de hel te werpen. Sommigen wierden er suf van, anderen verhardden zich er onder. Toch was ik blij, dat ik het gezegd had; het wierd er niet slimmer van. Onder dat praten had mij iemand gehoord, die het goede van mij dacht. Ik had daar geen erg in gehad tussen zo'n groep van 100 mensen. De volgende morgen kwam mij 'n meisje bezoeken en voeg mij mee te willen gaan naar haar ouders om een kop thee te drinken. Er waren vrienden, die mij graag wilden spreken. Zij hadden mij die vorige avond beluisterd aan het andere eind van de boot. Daar vond ik Gods kinderen, dat durfde ik geloven. Het waren 3 mannen, een vrouw en een meisje. De tranen biggelden over de wangen van het meisje. Daar kon ik met genoeg mede praten. Ik was blij, dat er nog mensen aan boord waren, die God vreesden. Na 13 dagen op zee gedreven te hebben vond ik onverwacht nog een man van 35 jaar, die zich ook kwam te openbaren door het spreken op die avond onder de goddeloze schare. Van die tijd was ik niet zo benauwd meer.

Ik dacht nog aan Abraham, toen hij stond voor het aangezicht des Heeren en bad nog deze woorden: „als er nog 10 waren, wilde het de Heere nog sparen”. Ik rekende op dat volk dat ik gesproken had en waar ik het goede van geloofde. Nu broeder Koedijk, zeg maar tot de gehele kerkeraad dat wij door Gods goedheid in welstand zijn overgekomen, Gode zij dank. Onze jongens zijn ons per spoor tegengekomen, één dag voor wij over waren. Het laatste eind kwamen de buren ons met de paarden afhalen. Wij mochten alles naar wens ontmoeten, alles voor het uitwendige naar wens.

Ik zal later bij leven en welzijn meer schrijven en moet nu eindigen met de pen, maar nooit met het hart. Nu lieve broeder, zijt minzaam van ons allen gegroet, Gij, uw Maria en uwe lieve kinderen.

Dan volgt het verzoek groeten over te brengen aan:

weduwe J. W. ten Hove met kinderen en schoonkinderen, de kerkmeesters met hun families, Schip(per) Jans(es), Jannes Kreijkes en Jenken Voortman, J. W. Danneberg, Mannes Nijveld en de lieve kinderen van de Schutte, H. J. Mensink en J. Boerman, Draaijer en J. H. Meulenkamp (Keupn), Spatjan en Gergjes Jan Willem, Dina Assink en H. Nijkamp, wed. H. Wessels en familie, de Polberens en J. W. Old Beken (Oolbekking of Bril Jan Willem), en verder aan allen, die naar ons vragen.

Het slot van de brief luidt als volgt:

Zeg maar dat wij goed op schik zijn, ik mag hier in drie dagen al mensen ontmoeten, die waarlijk God vrezen. Daar was ik blij mee en zij komen bij ons praten en nodigen mij alle dagen uit. Zij kijken vreemd op en ik ook wel. Ik durf nog te zeggen, dat de Heere nog vrijmoedigheid geeft om te spreken daar in dat vreemde land. Gode zij dank voor de goedheden. Ik moet ditmaal eindigen, niet met het hart, schrijf nog eens over dominee en kerk, hoor.

Vaart wel,
J. W. Kreijkes.

Wanneer we in deze dagen van vakantie langs de uitgestrekte akkers dwalen, dan zien we dat de velden alreeds wit zijn om te oogsten. Niet alleen zien we de weiden bedenkt met kudden vee, maar ook op de korenakkers zien we de halmen van zwaarte schudden en dan denken we onwillekeurig aan Ps. 65.

*De Godsrivier doet G' overvloeien,
En op 't bereide land.
Het nuttig koren welig groeien,
Uw Goddelijke hand
Maakt d' opgeploegde voren dronken,
Tot uit de weke kluit,
Waar 't drop'lend nat is ingezonken,
Gezegend voedsel spruit.*

*Uw goedheid kroont de jaargetijden,
Waar Gij Uw voetstap zet,
Dat doet Gij 't al ten zegen dijen,
Daar druipt het al van 't vet;
Het woeste veld vangt zelfs die droppen.
Zijn weide blijft niet droog,
De heuvels steken blijde toppen
Met lachend groen omhoog.*

*De velden zijn bedekt met kudden
De dalen zijn bekleed
Met halmen die van zwaarte schudden
En lonen 's landmans zweet.
Zij juichen elk op zijne wijze;
Uw eer klimt uit het stof,
Zij zingen, Uwen Naam ten prijze,
Uw goedheid en Uw lof.*

Kerl
augu
Bref
W.

Gem
hope
petit
gewe
Lw.
stud
temb
ren.
kom
Gem
P.S.
de n
stuu

Het
van
derk
19.4
de 2
tenh
welk

En zij zeiden: „Zou hij dan met onze zuster doen als met een hoer?”

Het zag er van Jacobs kant niet zo mooi uit na al dit gebeurde; waar moest Jacob nu heen om toevlucht te zoeken? We kunnen ons voorstellen dat het alles onvrede was bij Jacob, schrik van rondom.

Jacob wist wel dat er een weg was van de hemel naar de aarde, maar Jacob wist ook wel dat hij daar maar geen gebruik van kon maken, wanneer hij wilde. Jacob wist dat het ware geloof en het ware gebed een gave van God is. Hij kon niet bidden wanneer hij wilde, hij moest zuchten om een zucht en bidden om een gebed. En dan kon hij zich er nog niet in zuchten of in bidden. Het was doorleefde kennis die hij opgedaan had: „Uit genade zijt ge zalig geworden door het geloof, en dat is niet uit u, het is Gods gave, niet uit de werken, opdat niemand roeme”.

Maar kan er van de zijde van Jacob nu nooit geen hulp meer komen, is het onmogelijk van 's mensens zijde, dan is het toch nog mogelijk van Gods zijde, omdat de Heere gesproken heeft: „Ik doe het niet om uwentwil, dit zij u bekend, o huis van Jacob, maar om Mijs groten Naams wil, op dat die er door verheerlijkt zal worden”. Het zoeken van de Heere naar Jacob is de oorzaak, dat Jacob weer gaat zoeken naar de Heere, en dat als een schuldig mens. (wordt vervolgd)

t. H.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

In het tweede deel van de brief besteedt Jan Willem wat aandacht aan het dagelijks bestaan en deelt hij wat marktprijzen mee. Echter overheerst ook weer de diepere zin van het leven. Het materiële komt wel even om de hoek kijken, maar toch weet hij de betrekkelijkheid er van te onderkennen.

Het vervolg van de brief luidt n.l.:

„Wij zijn bij onze Jan Hendrik in. Daar kunnen wij goed wezen. Mijn vrou melkt daags 5 koeien, de overtijt veel met het kind spelen, dat begint te lopen, dat heet Janna. Mijn werk is daags de varkens voeren en de paardstallen straijen. Ik heb een heel goed leeven, ook van eeten en drinken is het hier goed. Wij hebben het nooit zoo goed gehad voor het uitwendig bestaan. Wij hebben in getal 7 oude varkens en 20 biggen, tien grooten en tien klijnen. Jan Hendrik heeft er onlangs nog 6 verkof voor vet, naar de stat gebrag, zoo wat 3 honderd pond stuk rou en rood voor tien hollandse senten (per pond; O.). Zij geven nu maar negen, het beste ossenvlees 8 send ook rou.

Wij hebben ag beesten in getal en 4 paarden, 4 dikke werkpaarden en een veulen. Onze Jannes 2 schimmels dikken.

Het is tegenwoordig warm, gedurig zwaar weder, tot hiertoe geen ongelukken. Gode zij dank dad hij ons nog bewaard heeft boven andren, daar wij lezen in de koerant dat zoo wat 3 honderd uur ooswaars van ons duizenden van menschen zijn verdrongen, steden en dorpen weggespoeld door het water, zij zeggen een wolkenbreuk. Het straffen om de zonden, het hat ook ons kunnen getroffen hebben — wat onderschijt ons boven die menschen, wij hebben het wellicht niet beter gemaakt al zijn wij verschoond gebleeven. Het zijn roepstemmen voor ons als wij het maar mogen opmerken, wand God regeerd zoo wel beneden als in den hogen, mogten die roepstemmen ons door genade brengen aan de voeten van Jezus ter bekeeringe, dan waaren wij gelukkig, anders zullen zij eenmaal tegen ons getuigen in den dag aller dagen, het zij oordeelen of zeegeningen. God heilige dad aan ons aller harte dad is mijn hartewens voor uw lieve vrienden en voor ons allen.

De vrugten staan hier taamelijk goed op heeden, zij waaren vand voorjaar eers verdroot en door de nagvors verteerd maar alles staat nu weer goed, in hoop dat het de Heere mag bewaren.

Nu lieve vrienden ik moet afbreken. Als gij nog het een of ander begeerd te weten van Amerika vraagt het maar, ik zal het uw melden als ik het weet hoor, dad ik soms niet mog geschreven hebben.

Nu lieve dogter zwager vrou Jenken en kindren en Mensek H en Alberd zijt minzaam van ons allen gegroed en bijzon nog van mijn vrou Hendrieka.

In hoop dad uw deze letters in welstand moogen geworden dad is mijn harte wens de schrijver is uw vader en vriend en broeder J. W. Kreijkes.

In het onderschrift worden weer veel families en vriendenegroet o.a. De Smalbrugge's, de Scherphofs, Jans Kreijkes en vrou Ootn Jenken Voortman. J. W. Danneberg en de lieve kinders van de Schutte. Met deze kinderen worden bedoeld de nog in leven zijnde Willem Danneberg (Scheerbaas) en zijn broer Jan Mannes Timmerman, vrou en kindren, Sâëks Jan en Sâëks Arend Jan (J. en A. J. Danneberg). Tenslotte een groet aan broeder A. Scherphof (de oole Schutte welke vroeger ouderling was in de Ned. Herv. Kerk) met de vermelding: „zeg maar Kreijkes leef nog dad durf ik niet ontkennen”.

Uit dit laatste merken wij de ware oecumene welke beschreven wordt in Psalm 119:63: „Ik ben een gezet van allen, die U vrezet, en van hen, die Uwe bevelen onderhouden”. Oecumene bedrijven is dus niet nieuw.

A. O.

Op verzoek van enkele lezers worden de brieven letterlijk geplaatst zoals ze door Kreijkes zijn geschreven. Dit gebeurt niet om hem te verachten wegens zijn schrijf- en taal fouten maar om meer te doen uitkomen hoe men zich voor 90 jaar terug wist uit te drukken. Men ging toen n.l. slechts enkele jaren gedurende de winterdagen naar school („winterkreejen” en met zulk een geringe opleiding moet men niet zo veel verwachten.

Verenigingsnieuws

Rectificatie. Per abuis stond in de vorige Kerkbode vermeld, dat de gehouden verkoop had opgebracht f 300.—. Dit moet zijn f 3000.—. Hiervoor ons excuus!

Studievereniging „Sola Scriptura” — Dinsdag 4 november hoopt de heer A. Otten een lezing te houden over het ontstaan van de Geref. Gemeente in Rijssen. Belangstellenden en nieuwe leden hartelijk welkom. Dinsdag 11 november: Vrij onderwerp door Atie Geluk.

Knapenvereniging „Samuël” — 6 november: Bijbels onderwerp door Bastiaan de Rooy, over Daniël 3. Vrij onderwerp door Henk Haase. Onderwerp over de Hervorming door Reint Baan. 13 november: Bijbels onderwerp door Gerrit Wessels, over Daniël 4. Vrij onderwerp door Hendrikus ten Hove.

Vrouwenvereniging — D.V. dinsdag 11 november a.s. hopen de verenigingen, zowel in Noord als Zuid, weer samen te komen.

Op de verkoop bestelde tonnen kunnen niet geleverd worden. (Dorcas Noord).

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Tegenwoordig zou een door anderen gelezen en voor ons bestemde brief met een gevoel van onbehagen worden ontvangen. Dat was vroeger heel anders. Men gaf bij gelegenheid brieven mee om te bezorgen, maar ook is mij al verschillende keren gebleken, dat brieven voor meerdere personen in één enveloppe werden verzonden met verzoek voor verdere distributie zorg te dragen.

Jan Willem deed het op dezelfde wijze. Aan Peter Ligtenberg in het Zunase, schreef hij een brief, terwijl hij er een voor dochter Janna bij insluit. Ligtenberg wordt dan verzocht:

„Peter als uw belief stuurd did briefjen na onze Janna dat het goet over komt. Ik vertrou het alle man niet toe. Verstaad het goed — na de pelmool”. Ligtenberg heeft het vertrouwen niet beschaamd en zo ontyangt Janna dan het onderstaande bericht: lieve dogter Janna Kreejkes — ik moet uw nog een letter schrijven en de vrienden bij uw — als dad wij allen goed op schik zijn behalven onzen Jannes die is heel ziek geworden — die heeft het in zijn regterzijde gekregen — hij kermp van pijn dad hij ophoest schijnd bloed te wezen — de dokter komp twee maal daags bij Jannes — het schijnt niet bes met hem — de dokter zeg hij heef een steek aan de long — God is magtig maar het schijnt

niet bes met onze Jannes — mog hem God maar genade schenken — dad is mijn wens en bede voor hem — ik zal uw later weer schrijven slimmer of beter hoor — nu lieve dogter doed al de vrienden van ons en uw de minzame groete en de kindren van uw en onze fenken int bijzonder — en schutten Jan Willem Danneberg — en voor al aan Jenken voord-Man en Jannes Kreejkes en kindren — zeg maar dat wij goed op schik zijn — doed de groete aan Iesrel spanjer — en aan Kwikkeloo en den Notaris — en aan H. Stokkers Gemeente ont-fanger — zeg maar dad het ons goed aan staat in Amerika — als de Here maar met ons zijn mag dan kan het goed gaan — anders deug het nergens — maar het valt mij hier mede — ik hep ook al Gods kindren ontmoet — ik was blij dad die daar nog waren.

Janna doed de groete ook aan ter Hors en zijn gezin — nu moed ik voor did maal eindigen met de pen maar nooit met het hard geloof dat vrij.

Wij hebben al zes keer uit gewees met het rijtuig na de verziette ik en mijn vrou en janken — het is alle dagen Kreejkes moet ook bij ons komen. ik vinde nog vrienden en bekenden daar men met genoeg wezen kan

de domie in Hospers heef ook bij ons gewees onze Jannes bezoeken — ik had hem ook gehoord in de kerk — hij stond mij goed aan — hij praat goed Hollands maar ook Gereftemeerd — hij heef ons uitgenoodigd om te komen praten bij hem — wij zijn er nog niet na toe gewees — met de omstandigheden van onze Jannes — nu in de hoop dad uw deze letters in welstand mogen geworden dad is mijn wens en bede — uw vriend en vader J. W. Kreejkes.

Uit deze brief blijkt wel dat Jan Willem geen uitzondering vormt op het algemeen, n.l. als men korte tijd bij familie vertoeft die men in lange tijd niet heeft ontmoet dan is alles wat de klok slaat even mooi en nieuw. Later keert het getij wel. Zo is het ongetwijfeld ook door Kreejkes en de zijnen ervaren. De „verziettes” zijn wel minder geworden en op de duur zelfs geheel afgesleten. Toen eerst nam het gewone leven een aanvang.

Bij het brieven schrijven toeft Jan Willem steeds met zijn gedachten bij de samenleving waarvan hij gescheiden is. Alles komt hem voor de geest. Notaris van der Vlucht heef de verkoop van zijn bezittingen verzorgd en voor zijn vertrek zal hij ongetwijfeld met hem over de ondernemende reis hebben gesproken. Stokkers en Kwikkeloo zijn ook goede bekenden. Bij hen moest hij periodiek zijn gemeentelijke belastingen voldoen. De notabele ingezetenen stonden vroeger wat dichtter bij het gewone volk dan thans.

Gelukkig voor Jan Willem, dat Hospers nog een goed „gereftemeerd” predikant had. Enkele jaren later klaagt hij echter. Dan moet het rijtuig dienst doen om hem te vervoeren naar een dorpje waar een predikant staat, die een goeie „Rijssender” preek brengt.

A. O.

HET REFORMATORISCH DAGBLAD

Bijna is het minimum abonnees bereikt. Daarmee zullen dan de beletselen, die nu de verschijning van een Reformatorisch Dagblad nog verhinderen, uit de weg geruimd zijn. Wat een gelukkige ontwikkeling. Maar het bijna moet dan nog wel in een: „We zijn er“ veranderd worden. Nog 2000 abonnees zijn nodig. Lezer of lezeres, hebt u u reeds laten inschrijven? We doen een hartelijk beroep op u. De zaak is het waard. Als we de dagbladen lezen dan moet het ons echt wel ter harte gaan, dat zo weinig voluit reformatorische voorlichting geboden wordt. Het is daarom roeping om u aan deze zaak te geven. Niemand blijve achter.

Ds. A. Vergunst.

B O N Ondergetekende geeft zich op als abonnee voor het Reformatorisch Dagblad:

Naam :

Adres :

Plaats :

Uitknippen en opzenden aan: Administratie S.R.P.,
Bosstraat 21 te Driebergen.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

De schaapherder heeft nu in enkele maanden reeds meer letters op papier gezet dan in de 60 jaren, welke hij te Rijssen doorbracht. Het contact wordt levendig gehouden. Vrij regelmatig komt er een bericht op de Pelmolten. Veel ander werk dan stallen schoonhouden zal hij niet gedaan hebben en dan was het voor hem wel een aangename tijdpassering om zijn dochter Janna en andere relaties te schrijven. Allicht hoorde hij dan nog eens iets uit het aole Riessen.

De volgende brief is opnieuw een bewijs dat hij vaak bezig is met datgene wat voor de mens van 't aller-grootste belang is. Leest zelf maar.

Hospers, den 20 Augustus 89.

Geliefde dochter en lieve kinderen Heil — ik zet mij neder om uw een letter of wat te schrijven — en laten uw weten dat wij den brief van uw in welstand hebben ontvangen en ook opgemerkt wat gij geschreven hept en gezien dat uwe toestand nog al het zelfde is — dat gij nog wel werkt en dat gij nog wel een lust — dat is goed — wij hadden gehoopt dat gij weer beter zout geweest zijn — maar wat zullen wij doen — Gods wil gaat door — die handeld met het heir des heemels en met de inwoners der aarde naar zijn vrijmachtig welbehagen —

hij had ook al een einde met ons allen kunnen gemaakt hebben — niet waar lieve kind — wie zou zijne hand kunnen afslaan en zeggen wat doet gij — og mog de Here uw maar genade schenken — dan geen nood voor uw — dad uitwendig is dad zet zig wel — alles niet even goed maar daar komp een einde aan — niet waar kind — mog de Here uw de behoefte op het harte binden bij aan of voorgang — om Gods genade troon in den gebede te bestormen en niet te kunnen loslaten voor en al eer dad de Here uw arme ziel geret had, dad wensche ik uw en uwe lieve kindren en ons zelve toe — ik durf niet ontkennen of dad is nog bij den dag mijne bede voor uw — nu in de hoop dad de Here het zal wel maken na de ziel maar ook na het ligchaam — en dad wij nog eens horen mogten bijzonder nu — nu heeft God mijn arme ziel geret — ik zou blij wezen — de Here zege did, is mijn wens, nu lieve dogter — veel nieuws kan ik niet schrijven — als den afstand niet zoo ver was dan wilde ik nog wel eens graag met uw praten, maar het kan niet — te minsten voort niet — als ik praat van na Holland gaan dan zeg Johan en Arend jan volstrek niet vader — nu dad is ook geen wonder — het is ook wel wat over die grote zee — dad valt geen mens mede — dan verheffen zich de golven torens hoogte — wel eens dad zij dwars over de boord spuwen — dat is nog geboord toen wij er op waren, onze jenken was toen net boven — het kind kwam nat beneden en toen zij beneden kwam glimlachen zij nog — maar de zee is geen mooi aanzien.

nu kint — dogter in hoop dad de Here nog sparen mogte tot in de lengte der dagen — bij uw lieve kindren en andre vrienden, en dad de Here uw te samen mag begenadigen dad is mijn harten wens — als ge kund schrijf nog eens terug — in hoop dad uwe deze letters in welstand mogen geworden — vaard wel.

doed de minzame groete aan H. Mensink en aan J. Scharphof vrou en lieve kindren en aan broeder Gr Mensink en als gij er komt aan Abram Koedijk en de zijne — en ook aan J. W. danneberg en de kindren van onze fenne en aan Jans Kreejkes en Jenken Voordman en kindren — en aan alle vrienden en bekenden — zeg maar dad het ons allen wel gaat — uw vriend en vader J. W. Kreejkes de groete aan ter Hors en Jufvrou

Het lichamelijk en geestelijk welzijn van zijn dochter was hem op het hart gebonden. Op eenvoudige wijze brengt hij naar voren wat het voornaamste is. Daarin betoont hij zich een rechtgeaard vader en alleen daarom al zijn deze sobere briefjes de moeite van het lezen waard.

Holland, Rijssen, trekt hem, maar de jongens vegen zijn plannen van tafel. Daar kan niets van komen en trouwens de zee lacht Jan Willem ook niet toe. Er zit niets anders voor hem op dan zijn dochter per brief van zijn warme toegenegenheid te overtuigen en ook de oude vrienden voor de zoveelste keer nog eens een groet op de hem gebruikelijke wijze te doen toekomen.

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Ruim een maand is weer verstreken. Opnieuw neemt Kreejkes de pen ter hand, want hij heeft van zijn dochter een goede tijding ontvangen. Het is echter maar één antwoord op zijn vele brieven die hij naar Rijssen heeft gezonden. Bijna allen laten ze verstek gaan of de postbode is niet erg plichtsgetrouw geweest. Hoe het ook mag zijn geweest, de brieven-oogst van Rijssen voor de landverhuizer is niet groot geweest zoals uit het volgend schrijven moge blijken.

„Hospers den 28 september 1889.

eerwaarde dogter wij laten u weten dad wij den brief van uw in welstand hebben ontfangen en gezien dad gij beter waard hetwelk ons verblijde — dad kund gij wel denken — want ik moet alle dagen om uw denken en ook bijzonder op onze Jandjen en onze Willemkén — en om al de andren — en daar ik wel weet dad zij bij goeje mensen zijn en wel een goet leven hebben — en tog liggen mij de kinders dag aan dag op het hard gebonden — God zij haar genadig — dad is mijn hartewens ook voor uw — ik hep gezien Jan (Scharphof) kan al lezen — dad is goed — dan kan hij ons gauw schrijven —

Gij drinkt levertraan — dad is een goet middel als het God zegend — nu dochter dad hopen wij — wij zijn allen wel als Jenken smaakt het eten niet goed — het heeft een beetjen in de maag — het drinkt wat van den dokter — in hoop dad het spoedig hersteld mag zijn — wij hebben gezien dad de Kalvijn overleden was - ja ja.

Gij schrijv ons dad mijn broeders en zuster geen brieven krijgen — dad kan ik mij niet begrijpen — ik hep er haar al 3 gestuurd en krijg geen antwoord — het spijt mij — ik kan het niet helpen — zij moeten niet overkomen — ook al 3 aan Abram Koedijk en safieget (H. Nijkamp) en klitsen berend eshuis en schuitemakersmans en Jan smalbrugge en Grades smalbrugge en kanniens jan hendrik — van geen mens antwoord — dad maakt mij moedeloos met schrijven — ik hep er al over de 20 na Rijssen gestuurd en al zoo veel door Amerieka — daar is mij haas geen schrijven aan

als het uw nog eens uitkomt vraag nog eens aan die menschen of zij geen brieven gekreegen hebben — ook aan duischers hendriekes — en peter ligenberg.

Gij moet er niet klakkeloos heen gaan maar als Gij er eens bijkomt vraagt dan eens of zij geen brieven hebben gekreegen — (van) Kanniens jan hendrik hep ik een gekrogen — al 2 weer om — geen antwoord — ik weet niet hoe het komp — ik hep er een gehad van onze volk — al 2 weer om gestuurd — geen antwoord — en zoo is het met velen — wat

FAMILIEBERICHT

Wim van der Stouw

en

Jannie Paalman

delen u met vreugde mee dat zij D.V. 11 december in het huwelijk treden.

De huwelijksluiting in het gemeentehuis te Rijssen heeft plaats om 14.00 uur.

Kerkelijk wordt het huwelijk bevestigd om 14.30 uur in de Geref. Gemeente Zuiderkerk te Rijssen. De weleerwaarde heer ds. A. Bregman gaat in deze dienst voor.

Rijssen, november 1969

Haarstraat 147

Pr. Fred. Hendrikstraat 14

Toekomstig adres: Haarstraat 81, Rijssen.

De receptie wordt van 17.00 tot 18.30 uur gehouden in café Royal, Haarstraat 50.

zal men doen — ik kan het niet helpen — ik hep er ook een gestuurd na Otten-Jenken of Jans krijkes — ook een na seksjan of zienemoerie.

ik kan op heden niet veel nieuws berigten als alles wel voor het uitwendig bestaan — hetwelk een voorreg is — mog men dad maar meer erkennen

Nu lieve dogter ik hoop dad uw de Heere spoedig mag herstellen — zoo als gij zeg nog bij de kindren tot in de lengte der dagen — en als een toonbeeld van Gods genade met uwe kindren dad is mijn wens en bede voor uw en ons te samen — ik hoop nog dad wij elkanders aangezigte nog weer zien mogen eer wij sterven, anders hoop ik hier namaals in den hemel elkander te mogen ontmoeten lieve kind dad is mijn hartewens — dad geloof maar.

lieve kind als de Heere wil en ik leve nog jaren dan wens ik uw nog eens te bezoeken en al de vrienden en vriendinnen van ons — maar de Heere weet of het geschieden zal — het kan zoo gauw gedaan zijn — zoo als met de kalvijn ook, niet waar — mogten wij maar veel onze dagen leeren tellen dad wij een wijs hard mogten bekomen — mog daar de Heere genade toe schenken bij aan of voordgang — dan geen nood — nu kind in hoop dad uw deze letters in welstand mogen geworden — dad is mijn hartewens

doed de minzame groete aan al de vrienden van ons en uw dan weet gij het wel — te veel om op te noemen — als gij kund schrijf nog eens — ook nog eens of het goed afgelopen is bij den notaris met het geld buuren — nu wees Hartelijk Gegroet van ons allen — uw vriend en liefhebbende vader J. W. Kreejkes

de groete aan Koedijk Abram'

Jandjen en Willemkén, de kleine weesjes van dochter Fenne zijn opgenomen bij Familie Beltman in de Schrapert (Derkjâentje) en daar konden ze goed zijn, Jan Willem is daarvan overtuigd. Toch moet hij er veel aandenken. Later heeft hij deze jongens nog enkele jaren bij zich mogen hebben en in zijn oude dag heeft hij veel waardering van hen ondervonden.

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Sedert de vorige brief is er wel een en ander gebeurd. Jenken is beter, ze hoeft niet meer wat van de dokter te drinken. Onze brieven schrijver is echter zelf inmiddels erg ziek geweest. Hij heeft aan de rand van de dood verkeerd. Aanvankelijk in geestelijke duisternis verkerende beleefde Jan Willem angstige dagen, maar tenslotte brak het licht door. God verleende hem in plaats van lijden weer stof tot juichen en verblijden. Intussen lieten de Rijssenaren zich niet onbetuigd. Na hersteld te zijn had hij veel brieven te beantwoorden en nu klaagt Kreejkes dat er haast geen schrijven aan is. Het kan verkeren! Ondanks het vele andere schrijfwerk vergeet hij zijn dochter niet en schrijft dan nu aan haar als volgt:

„eerwaarde dogter Janna

wij laten uw weten dat wij uwen brief hebben ontvangen en gezien dat bij uw alles wel was — daar waren wij blij over — en wij hebben alles gezien wat er al gebeurd was — dat zij zo —

nu onze Jenken is goed weer beter — zij ziet er weer vris en gezond uit — maar ik heb dood ziek geweest — zoo wat een maand — de dokter zijde ik had long koorsen — de dokter kwam 3 maal daags bij ons — ik ben nu wel weer beter — de Here heeft alles nog weer wel gemaakt. ik was eers bang voor sterven — later niet — de Here kwam de schijtsmuur weg te nemen zoo dat ik niet bang meer was voor sterven — ik zong van blijdschap — ik was verlost — God had mij wel gedaan — dat kund gij wel denken dat ik blij was — want het is wel wat onbekeerd te sterven — mogten wij er allen maar veel werk mee hebben bij den dag — om God te bidden om genade eer het voor eeuwig te laat was en niet los te laten voor en al eer als wij vrede met God gezogt en gevonden hadden — mog de Heer er gena toe schenken bij aan of voord gang — dat is mijn (wens) en bede voor uw en al de onze hier of elders

wij zijn voor het uitwendig bestaan allen goed op schik — Gij schrijv wat onze Jannes doet. dat zal ik uw zeggen — onze Jannes heeft land gehuurt — daar verbouwt hij alles op — dat ploegd hij met 2 dikke paarden — 2 pard voor hem en één pard voor die het land hoord — en hij is bij ons in huis met zijn paarden — en geef kosgeld aan onze Jan hendrik — 2 dollar in de week — hij kan er goed mee uit — hij heeft van herfs nog tweehonderd en 33 dollers verdiend met dorschen voor andre menschen — nu werk hij weer voor zig zelven daags mais aren plukken — daar zijn de menschen hier nog druk mee — als dat gedaan is dan is het werk gedaan

tot het voorjaar. dan niet anders als paarden voeren en beesten en varkens voeren.

onze Jan hendrik heeft 5 paarden en 8 beesten en nog 32 varkens en honderd kippen.

uw vraagt van weer komen — dat heb ik geen mens geschreven — daar is hier ook geen spraak van — wij kunnen hier wel goed wezen. maar ik heb wel gezeg als ons de Here nog lange jaren mog sparen en het was Zijn wil en welbehagen — dan heb ik het nog niet afgezeg om nog een maal weer te rug te komen — laten wij eens zien wat de Here wil — Hij zeg in Zijn woord mijn raat zal bestaan en ik zal al mijn welbehagen doen — en de mens bedenk zijn weg maar God bestiert zijn gangen — het loopt tot dat einde uit als het de Here wil —

nu veel nieuws kan ik niet schrijven als alles wel — ik heb in een week 7 brieven moeten schrijven — overall heen die ik ook had ontvangen in 14 dagen — daar is mij haast geen antwoorden aan — als ik goed weer beter ben dan zou ik en uw moeder een week na H. legtenberg — na Peter zijn broeder — en een volle week na G. Nijkamp of liever gezeg Hadtog — die willen ons met het rijtuig op halen — dat is zestien mijl bij ons vandaan — dat is zoo wat zes uur — en die ons niet op kunnen halen dan jagen wij er heen met onze Jannes zijn paarden — die heeft 2 mooie schimmels — en die kunnen het nog al goed wagen tegenwoordig — onze Jannes kan er wel zeshonderd en vijftig gulden voor krijgen tegen Hollands geld maar dat wil hij niet — hij is gek met zijn paarden — nu dat hoeft hij ook niet — van dat genoeg —

nu moet ik eindigen dit maal met de pen maar nooit met hart — als gij nog meer wild weten als ik geschreven heb dan moet gij het maar vragen — als ik het weet zal ik het uw schrijven —

zijt minzaam van ons allen gegroet — wij zijn nu op heden allen wel — in hoop dat uw deze letters in welstand mogen geworden — dat is mijn harte-wens — doet de groete aan broeder Gr. mensink — ook aan ter Hors. en aan alle vrienden en bekenden te veel om te noemen. ook aan J. Scherphof vrou en lieve kindren — en J. H. Scherphof vrou en kindren — en als gij er bij kom ook aan mannes timmerman vrou en kindren — vaard wel

uw vriend en vader J. W. Kreejkes

Jan Willem heeft het nog niet afgezegd om nog eens weer over te steken naar Holland. Hij wil zich echter aan Gods leiding onderwerpen. Het komt mij voor, dat hij dit welmenend heeft neergeschreven en dat aan de leiding op zijn ziekbed zal wel een gunstige het in zijn hart echt zo is geweest. De herinnering nawerking op hem hebben gehad, zodat hij zich nu verder ook aan de goede leiding van zijn God durft toevertrouwen.

Wie G. Nijkamp of „liever gezeg Hadtog” is geweest kan ik niet zeggen. Mogelijk is er iemand onder de lezers die hier licht over kan verschaffen?

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Hoe het laatste briefverkeer tussen Jan Willem en zijn dochter is geweest kunnen we niet achterhalen.

Vermoedelijk zal de laatste brief in het ongerede zijn geraakt. We moeten het doen met dat wat voor handen is en daarom komen we nu met de volgende brief, waaruit blijkt dat Janna inmiddels overleden is. Haar lichaam is al aan de schoot der aarde toevertrouwd.

Kreejkes schrijft nu aan Abram Koedijk als volgt:

„Hospers den 14 maart 1890

Geagte broeder met de uwe — wij zijn allen wel — wij hebben uit uwen brief vernomen dad ook uw allen met de uwe nog in den schad der gezondheid moget deelen Hetwelk ons verblijde. Ja broeder — de gezondheid is wel een zegen maar daar genadeloos bij te zijn og wat is dan nog de mensch een jamelijk schepsel niet waar — mog dad veel en meer op onze harten weegen — Gezond te zijn en daar genade bij te hebben is een dubbelden zegen met Jakop niet waar Ja broeder ik kreeg een brief — dad onze Janna als zij onbekeerd was — ik riep tot God in den heemel voor haar — als zij nog in het heden mog zijn dad de Here haar nog genade mog schenken — als zij nog onbekeerd mog zijn — ik kreeg Zaterdag een brief — en maandag ging ik aan het schrijven — met biddend opzien. onder het schrijven kreeg ik deze woorden dat zij in verheven stand was — niet met zo'n groot gevoel — of klaarheid — als ik nog wel eens ondervonden hep — maar tog kon ik niet anders denken of de Heere had haar genade geschonken — ik ging uit de kamer en zijde tegen mijn vrou ik denk er het goede van — zij heef genade ontfangen of zij is al in den hemel — dad zijde ik met een verbrooken hard — mijn vrouw weende — en ook mijn schoondogter — wij kregen al spoedig op eenen dag 2 brieven — een van uw broeder en een van de oliemool — en wel dad zij den 20 febrewarij ontslapen was in haren heiland Jezus Kristus — og broeder ik kan uw niet zeggen hoe ik gesteld was — ik was verukt van vreug — ik zong wat zal ik met Gods gunsten overlaan die trou Heer van zijn genaa vergelden —

ik was verlegen dad ik de Heer niet naar waarde kon erkennen en danken — ik hat se vroeger wel gedurig moeten opdragen met hare kindren aan den troon der genade — ik mag zoo gelooven dad den digter zeg — en onze God ontfermt zig opt gebed

FAMILIEBERICHTEN

Zo het de Heere behaagt hopen

H. van 't Oever

en

A. van 't Oever - Hilberink

met hun kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind
zondag 15 februari a.s. dankbaar de dag te herdenken,
dat zij vóór 45 jaar in het huwelijk zijn getreden.

Rijssen, februari 1970
Baankamp 27a

Heden behaagde het de Heere geheel onverwacht uit
ons midden weg te nemen onze lieve, zorgzame man,
vader, grootvader en zwager

Gerrit Jan Klein Legtenberg

echtgenoot van G. G. ter Harmsel

in de ouderdom van 72 jaar.

Familie Klein Legtenberg
Familie Ter Harmsel

Rijssen, 23 januari 1970
Stationsdwarsweg 20

De begrafenis heeft inmiddels plaats gehad.

— og als de Heer de gebeden zelf int hard komt te leggen dan is er hoop van uitslag — dad weet al het volk — dad leerd de ervaring —

ik mag mij nog verblijden dad uw nog een en ander maal — met eenige broeders nog hep heen gewees om haar te bezoeken — dad gij nog zoo getrou gewees zijt en hep niet nagelaten om uw plig te volbrengen — ik dank uw te samen.”

Het slot van deze brief ontbreekt. Abram Koedijk heeft hem dus de uitgang van zijn dochter bericht, hetgeen overeenkomt met de ervaringen van Kreejkes.

Een wonderlijke zaak komt in dit schrijven aan het licht, n.l. dat het geloof, zelfs onder droeve omstandigheden, blijdschap geeft. Een bewijs dat het geloof een bovennatuurlijk karakter heeft. In de volgende brief komt dat opnieuw tot uiting.

Kreejkes heeft nu 4 kleinkinderen in Rijssen die van vader en moeder zijn verlaten.

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of
Kreejkes Jan Wilm in Amerika
(vervolg)

In een volgende brief doet Kreejkes mededeling van de geboorte van zijn vierde kleinkind dat op Amerikaanse bodem het levenslicht aanschouwde. Hij heeft er nu in totaal acht, vier in Rijssen en vier in zijn huiselijke kring.

Het is de laatste brief aan zijn dochter welke wij nu laten volgen.

Hospers, den 6 januarij 1890.

lieve dogter dit is voor uw ik zet mij neder om uw een letter of wat te schrijven — dad wij door des Heren zegen nog in den schat der gezondheid mogen delen — en wij hebben het zelfde uit uwen brief mogen vernemen — hetwelk ons verblijde — wat is de Heere nog goed en goed doende — niet waar kind — mogten wij de Heere maar dankend en erkennen voor die onverdiende goedheden die wij nog genieten mogen boven verdienen — mogt de Heere er genade toe schenken — dad wens ik uw en ons zelfven toe — nu laten wij uw weten als dad onze Jan Hendrik zijn vrou is bevallen van een welgeschapen kind — een jongen zoon — zijn naam is Derk — het kind is goed vlug gebooren den 27 jan wary — de jonge vrou is heel vlug — het is al waar de Heer is goed — nu hebben zij al vier kinders 2 jongens en 2 mijsjes — allen heel voorspoedig — den ousten heet Jan willem — de tweede heet Johanna — die is zoo wat 4 jaar — de derde heet Janna — die is nu 2 jaar — en den vierden een jongen — allen even vris en vet — wij hooren anders van veele zieke menschen ook in Amerika — zij zeggen de griep in Amerie — nog niet veel sterven

het zijn roepstemmen voor ons allen — mogten wij het maar opmerken — en dad het een middel voor ons allen mog wezen om tot God bekeerd te worden — dan waren wij gelukkig voor tijt en eeuwigheid niet waar kind.

wij hebben ook gezien dad onze Jantjen ziek ge was en dad hij weer beter is — ik hoop dat het waar is — ik moed er alle dagen om denken — onze Jenken zeg ik wou dad onze Jantjen en onze Willem hier waren dan was ik blij — Jenken praat er gedurig over — en ik denk er alle dagen over en ik weet wel dad zij goed te reg zijn bij Jan oom scharphof en tante Johanna — ik hoop de Here zal haar allen genade schenken uw met uwe kindren — en de kindren van danneberg —

nu kind veel nieuws kan ik did maal niet schrijven — als onze Arend jan heef een beetjen ziek gewees — tog nu door gena weer beter — nu allen heel wel — in hoop dad bij uw ook alles wel mag zijn — en dad Gij deze letters in welstand moog ontfangen dad is mijn wens en bede

Christus, de Roos van Saron

*Ach, Roos van Saron, mijn Beminde,
mijn Torielduif, mijn schoonste Lief,
Die ik in mijn gemoed verhief,
hoe lust het mij U recht te vinden!
Nu zucht ik nog in 't wilde woud
gelijk een duif op 't dorre hout.*

*Daar zijn er veel die mij belagen
en zeer misgunnen 't hemels goed,
dat ik opsluit in mijn gemoed
en zoeken mij de buit 't ontfagen
van jaar op jaar en dag op dag.
Dat baart in mij zo menig ach.*

*Ach God, mijn Lief, mijn Overschone,
ik hang U aan, hang Gij aan mij.
Dit leven gaat wel haast voorbij.
Dan hoop ik in Uw hart te wonen.
Ik in het Uwe, Gij in 't mijn,
dan zullen wij verenigd zijn.*

*O Rozeboom, vol schone bloemen,
wie kan Uw heerlijkheid volroemen!*

Jan Luyken

als het uw uitkomt schrijf nog eens te rug en doe de minzame groete aan J scharphof vrou en kindren — en H. Mensink — en al het volk bij uw en Gr. mensink broeder - Mannes mensink ook van onze Jannes — en ook aan Jan oom smalbrugge en zijn vrou janna — en miena ('t hosje) en aan al de vrienden van uw en ons te veel om te noemen dad gij wel weet

als gij kund sturd de groete na zuster veldermans ziena en de haare en zeg maar dad ik door genade nog leef — de groete aan al de Kreejkes en smalbrugge en baan heeten — als gij bij onze volk komp zeg maar dad ik haar al 2 brieven hep geschreven zint den 22 November — ook mijn zuster Janna — laten zij eens aan de bode vragen hoe dad zou koomen dad de brieven niet over komen aan brinks en kreejkes G. J. ik kan het niet helpen als de brieven niet overkomen spijt mij wel.

Kreejkes is met de dagtekening van deze brief in de war. De geboorte van Derk vond plaats op 24 januari en het schrijven is daar op gevolgd. Vermoedelijk heeft hij op 6 februari de pen ter hand genomen. Kort hierop heeft Kreejkes het bericht ontvangen, dat zijn dochter Janna ernstig ziek was geworden. Door anderen is hij hiervan op de hoogte gebracht en deze tijding heeft Jan Willem tot gebed gedreven. Daarover zullen wij in het vervolg horen, als hij aan Abram Koedijk en Hendrik Mensink verslag van zijn bevindingen geeft.

(wordt vervolgd)

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika
(vervolg)

Kreejkes' vriend — Manzes Bram — heeft hem geschreven hoe de ervaringen met zijn dochter bij de ziekenbezoeken zijn geweest. Daardoor werd Jan Willem „van agtren” bevestigd. Een week later durft hij het daarom ook weer met volle vrijmoedigheid aan zijn zwager Mensink-Hinne te schrijven. Op het boerenplaatsje in Zuna kregen ze dan het volgende bericht:

Hospers, den 21 (maart?) 1890.

Ja broeder Mensink ik schrikte toen ik het briefje kreeg dat onze Janna zoo ziek was en dat zij er bij moesten waken — ik riep tot God om genade voor haar — en toen ik daar onder zigtende was kreeg ik deze woorden — zij is in verheeven stand — ik was in de kamer en ik ging blijmoedig naar de keuken en zijde tegen onze diekke dat ik voor mij geloofde dat de Heere haar genade had geschonken — of dat zij al in den hemel was — mijn vrouw weende — ik ook tog van blijdschap — een dag of wat later kreegen wij een brief dat zij was ontslaapen in haar hijland Jezus Kristus — toen was ik nog meer blij dat mijn gezegde uitkwam — Gij weet wel broeder dat de mens altoos liever het beste wil gelooven maar toen de Heere het van agtren ging bevestigen toen was ik verrukt van vreug dat kund Gij wel denken broeder — wand het is wel wat een kind Gods te zijn — dan is de mens rijk voor tijt en eeuwigheid — niet waar broeder, og ja ik zong:

*wat zal ik met Gods gunsten overlaan
die trouwe Heer voor zijn gena vergelden
ik zal bij den kelk des heils zijn naam vermelden
en roepen hem met blij erkenenis aan*

ik moes zeggen: zalig zijn de dooden die zoo in den Heer sterven van nuw aan — ja ik mog zoo geloven dat de Heere een hoorder der gebeden is —

ik mog haar sedert dat wij vertrokken zijn na Amerika gedurig opdragen aan den troon der genade met haare kindren — wand het bloed kruipt waar het niet gaan kan is het spreekwoort — Het is ook waar en dan zon ver van afstand dat bind nog naauwer aan, en als de Heere de bede zelf in het harte leg — dan zeg den digter: die bede heeft hij nimmer afgewezen — dat heeft al meenig maal ook mij de ervaring geleerd — en dad leerd al het ellendig gemaakte volk des Heeren door genade

Ja het is wat groots als ouders zoo hare kindren zien heengaan — of kinders hare ouders — daar zij ze ondaan van de zonden en van alles wat haar hier bezwaarde — daar zal God alle traane van haare ogen af wischen — daar zal geen gekrijt meer wezen maar eeuwig vreugde bedrijven —

ik dag zoo kommen wij allen zoo maar mee gaan — og mijn hard breek nog onder het schrijven —

mog het sterven van onze Janna voor al die op en om de mole zijn en ook voor ons een middel zijn om tot God gebrag te worden bij aan of voordgang — ter bekeering — is mijn harte wens en bede

uw broeder J. W. Kreejkes.

(wordt vervolgd)

A. O.

Onze zieken

Prinses Irene Ziekenhuis, Almelo:

Mevr. Voortman-Baan, Markeloseweg 61; J. Jansen, Oranjestraat 43; J. H. Aversch, Enterstraat 150; weduwe Ligtenberg - Deijk, Esstraat 122; weduwe Lankamp - van Brussel, de Steege 8; J. W. Immink, Dannenberg 45; mevr. Kreejkes - Stam Graaf Willem Lodewijkstraat 1; mevr. Mensink - Meulen- kolk, Zunaweg 16; H. Legtenberg, Holterweg 186; Mevr. Rutterkamp - van der Stouw, de Kaempe 63; mevr. Beunk - Ligtenberg, Kattenhaarsweg 27; mevr. Koster - Lohuis, Boekweitstraat 44; mevr. Voortman- Stegeman, Bouwstraat 44; mevr. ten Hove - Dommer- holt, Enterstraat 170; mevr. v. d. Willige - Horsman, Stationsdwarweg 24; weduwe Sanderman - Dannen- berg, Huttenwal 24; D. Beverdam, Kruissteenweg 62, Wierden.

St. Elisabeth Ziekenhuis, Almelo:

Mevr. Plas - Stropap, Esstraat 182; een kind van de familie ten Bolscher, Kattenhaarsweg 79; G. J. Baan, Haarstraat 11; mevr. Ligtenberg - Baan, A. Baan- straat 66.

St. Geertruiden Ziekenhuis, Deventer:

Weduwe Plas - Baan, Baankamp 23; O. Plumers, El- senerstraat 42; J. Wessels, Weth. Korteboslaan 17.

St. Jozef Ziekenhuis, Deventer:

Hermien ten Bolscher, Oranjestraat 21; een kind van de familie Aversch, de Bleijdestraat 2; mevr. Hazel- horst - Voogd, Holterweg 152; A. J. Boerman, Haar- straat 145; een kind van de familie ten Hove, Graaf W. Lodewijkstraat 24.

Johanna Stichting, Arnhem:

Rinus Troost, Nijverdalseweg 79; Otto ten Hove, de Bleijdestraat 4.

Revalidatie Centrum, Enschede: Een dochtertje van de familie Schippers, Bl. Banisweg 27.

Franciscushof, Raalte:

Mevr. Ligtenberg - Veneman; weduwe Kersten - van Haaren.

Losserhof, Losser: Een dochtertje van de familie Breukink, Bleekstraat 18.

Ermelo: J. Harbers, Keizersdijk 36.

Warnsveld: J. Averink.

Geliefden, wat liggen er velen in de ziekenhuizen, de één ernstiger ziek dan de ander. Ja, er zijn er die heel ernstig zijn en ook zijn er van de gemeente plot- seling uit het leven weggenomen.

De Heere heilige de roepstemmen aan ons aller hart en neme niemand onverzoend uit het leven weg.

ALLEN ONZE ABONNEES

weken al aangekondigd werd, vindt u nu weer een stortingskaart om u in de gelegenheid te stellen uw abonnementsgeld ten bedrage van f 7.50 voor het jaar 1970 te voldoen. Het is u vriendelijk om deze stortingskaart met uw naam en adres. U kunt dan met name het postkantoor gaan en daar uw stortingsgeld betalen.

Als u een eigen girorekening hebt, kunt u de giro of uw bank een opdracht tot betaling geven.

er nog een vierde mogelijkheid. U kunt uw stortingsgeld bij de Nuttspaarbank aan de Haarstraat 100 in de Haarschool o.l.v. de heer J. van den Brink. Het bedrag van f 7.50 wordt op uw spaarbankrekening van de kerkbode overboord. Met deze laatste mogelijkheid bespaart u de u als stortingsrecht bij de P.T.T.

lat we spoedig uw abonnementsgeld ontvangen, het liefst vóór 21 maart a.s.

J. van den Brink.

GEZINSVERZORGING

De gezinsverzorging financieel een beetje gewoest. De exploitatierekening over 1969 tekort aan van f 31.000.

De tekort staat door een belangrijke stijging van de retributies van de retributieve gezinsverzorging praktisch gelijk gebleven in 1968.

De retributieschaal voor de gezinsverzorging te gebruiken:

1 kind	f 5.00 p.d.
2 kinderen	f 6.00 p.d.
3 kinderen	f 7.00 p.d.
4 kinderen	f 8.00 p.d.
5 kinderen	f 9.00 p.d.
6 kinderen	f 10.00 p.d.
7 kinderen	f 11.00 p.d.
8 kinderen	f 12.00 p.d.
9 kinderen	f 13.00 p.d.
10 kinderen	f 14.00 p.d.

De commissie voor gezinsverzorging is een maatschappelijk werk.

GEZINSVERZORGING

De gezinsverzorging berust bij mevr. Ten Brinke, de retributieve gezinsverzorging is mej. Dommerholt, leidende retributieve gezinsverzorging is mevr. Voortman.

De retributieschaal is alleen in „Jeruël”, dus niet

Maandag	van 9.00 - 10.00 uur v.m.
Dinsdag	van 6.30 - 7.00 uur n.m.
Woensdag	van 9.00 - 10.00 uur v.m.
Donnerdag	van 9.00 - 10.00 uur v.m.
Vrijdag	van 6.30 - 7.00 uur n.m.
Zaterdag	van 9.00 - 10.00 uur v.m.

telefonisch bereikbaar, no. 2746.

aanvragen alleen via het spreekuur.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Voor mij ligt nu een brief welke zes kantjes telt. De inhoud getuigt van het beginsel der wijsheid die in de vreze des Heeren wordt gevonden. Tussen de regels door vernemen wij, dat hij klein denkt van zichzelf en anderen uitnemender acht. Bovendien wijst hij God aan als de hoorder der gebeden. Vele eigenschappen en zaken die ons in de Bijbel worden aangewezen als behorend tot het geestelijk leven, komt hij in gebrekkige woorden te vertolken. Aan zijn vriend A. Koedijk schrijft hij dan ook als volgt:

Hospers den 21 juni
Zeer geliefde vrienden allen Koedijk
wij laten uw weten dat wij allen fris en gezond zijn in het verre noord wester amerieka — Gode zij dank voor de onverdiende goedheid — wij hadden tog wel alles verbuurd door de zonden nietwaar broeder Koedijk — dad moet ieder kind des Heren wel belijden — mogten wij daar maar veel geplaast zijn door genade — om God te erkennen te looven en te danken maar og broeder ik moet wel belijden: ik ben zoo meenigmaal niet op de regte plaas — dad de Heere wel zeggen mogt: eelica wat maakt gij hier — Ja broeder dad kwam mij nog zoo voor dad H D Legtenberg was zoo weg gegaan na fransen g(e)m(eente) — toen heef de Heere hem in den heemel geroepen — nu is hij goed of — van alle weder warrigheeden afgelost — eeuwig vrij en eeuwig blij — nu zal hij eeuwig zingen van Gods Goetertierendheeden — og het is wat

ik heb alles zoo opgemerkt dad uw schrijf over de kerkzaken — ik geloof niet dad het vereenigen van onze gemeente is door overtuiging van de waarhijt — maar meer door omstandigheeden van bezwaar — dad is niet goed — laat de gemeente liever zingen psalm 62 vers 4 en 5 — mog er de Heer genade toe schenken dad is mijn harte wens en de zonden genadig vergeven die wij samen gemaakt hebben — het is hier in Amerieka op kerkelijk gebied ook droevig gestelt — den eenen roept hier en den andren daar is de Kristus — die dagen zijn gekomen — mog de Heere Zijne kindren er de ogen voor open nen op dad zij niet mogten vervoerd worden met die ligzinnige dwaal geesten die daar roepen maar gelooven gelooven — ik moet mij soms moede praten tegen leeraars en kerkraatsleden — en dan zwijgen zij stil. en dan zeggen zij agter mijn rug Kreejkes is ook al te olderwets — dad moet je dan maar horen — het kan er nu ligter heen — ik zeg het is en blijf een on versleeten waarheid die God den heilgen heef over geleverd wie een ander leer verkondigt als den apostel die zij vervloekt (wordt vervolgd)

A. O.

Vrouwenvereniging — Open de vrouwenvereniging

Jeugdvereniging „Sola Scriptura” houdt J. W. Karkdij vrij onderwerp. Dinsdag 17 maart: J. Bregt David.

Studievereniging S.G.P. — de partijrede „Waarom S.G.P. in de Haarschool o.l.v. de heer J. van den Brink. 7.45 uur.

Knapenvereniging „Samuël” maart: Bijbels onderwerp, M. ter. Vrij onderwerp: Hendrika 19 maart: Bijbels onderwerp Harbers. Vrij onderwerp: Heil

Knapenvereniging „Samuël” maart: Bijbels onderwerp: Ge. derwerp: Wim Pluimers. 19 maart: Bijbels onderwerp: onderwerp: Wim Gerritsen M

VERSLAG DISTRIKT

Op zaterdag 21 februari j.l. hield onze laatste distriktmiddag vóór te uitgebreid worden om hier te brengen, maar toch willen we leiding over De tijd is nabij. Het feit dat we in het laatste oordeel niet als een angstaanjagend afschuiven, we zouden hunkeren de dag, dat de Heere Jezus tusschen wolken. We kunnen alleen maar als we op aarde een vreemdelin zijn. De heer Moerkerken wil de leiding het tijdstip van de Wederkoms dieper op in te gaan behandelen kenis van de wijze en dwaze in het beeld van de wijze en dwaze alleen betrekking op de kerk van de wereld. Het gaat over de verschillen die er zijn. Op het eerste verschil in het leven van de wijzen. Zij waren alle tien op brandende lampen. Maar de buitenstaanders, want de dwaze maagden misschien nog wel meer over de dan de wijze. Ze hebben de brandende lampen van godsdiensten ben gestreden voor de zuiveren telijk onderwijs, ze wisten precies wat niet kon, maar om een ziele zich niet bekommerd. Brandende lampen van godsdiensten olie voor de brandende lampen liefde? Dwaze maagden zonder liefde, ieder kan toch wel op zijn de olie opraakt. Ze dachten zeker wel niet lopen, wie dan leeft, w

DE GELEZEN PREEK WAS VAN . . .

Zondagmorgen 15 maart. In beide kerken was de preek van David Bruinings. Van hem is een bundel van 16 lijdenspredikaties verschenen, getiteld. „De Leeuw uit den stam van Juda, als een lam ter slachting geleid”.

Geen andere gegevens zijn over Bruinings te vermelden dan hetgeen in het voorwoord door Ds. J. Schotel o.m. werd geschreven: „De auteur van dit werk is den WelEerw. Zeergel. Heer D(avid) B(ruinings), in leven (omstreeks het jaar 1700) predikant bij de Hoogduitsch Gereformeerde Gemeente te Amsterdam. De inhoud van dit werk bevat 16 leerredenen over het lijden van den Heiland . . . en stellen aan den lezer den lijdenden Heiland ten eerste zuiver historisch voor en doen de geschiedkundige feiten goed tot hun recht komen. Ten andere doen ze op een singuliere wijze een blik werpen op het borgtochtelijke in de lijdensweken des Heilands geopenbaard tot troost van een arm zondaarshart, dat juist zulk een Borg noodig heeft om getroost te kunnen leven en straks welgemoed te kunnen sterven; terwijl ten laatste iedere leerrede eindigt met een uitgewerkte toepassing waarin elk zijn bescheiden deel krijgt”.

Zondagavond 15 maart Zuiderkerk van Ds. J. Fraanje.

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreijkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

In het laatste stukje kwam de vereniging van onze gemeente ter sprake. Kreijkes voelt er blijkbaar niet voor. De moeilijkheden staan hem nog helder voor de geest en de zonden daaronder gemaakt hebben verzoening nodig. Zijn advies aan Koedijk is dan ook negatief.

De vereniging waar het over ging betrof een samengaan van een aantal vrije gemeenten, o.a. te Delft, Enkhuizen, den Haag, Woerden, Kampen enz. Ds. Abraham Verheij te Delft, Ds. G. Maliepaard en Ds. A. Makkenze te Enkhuizen beoogden dit tot stand te brengen. Uit correspondentie van Ds. A. Verheij en Ds. A. Makkenze met A. Koedijk is mij gebleken, dat laatstgenoemde met nog een afgevaardigde van de Rijssense kerkeraad ter vergadering werden uitgenodigd. Of Rijssens „kleene kaorke” zich heeft aangesloten is mij niet bekend. Wel hebben de genoemde predikanten af en toe de gemeente een zondag gediend. Uit een brief van Ds. Verheij kan ik opmaken, dat hij kort na Pasen 1889 verlangend was in Rijssen het H. Avondmaal te bedienen.

Terugkerend tot de brief van Kreijkes luidt deze dan verder:

„daar zijn nog 3 kerkraatsleden daar ik nog goed

rijssenders mee kan praten — die willen mij met geweld in de kerkeraad hebben maar ik bedank er voor — ik hep mij nergens aan de gemeente gesloten hoe graag zij het willen hebben — ik kan mij nergens goed mee vereenigen — en dan zal ik kärkezeeren en dan willen zij mij hebben op de zondaags school maar ik heb voor alles bedankt — ik zeg dad is mannenwerk — dan zeggen zij wij willen het met uw wagen maar ik ben in dad werk niet tegen Voordman (s Goit) en Saifieiket (Sefieget of Hendrikus Nijkamp) opgegroeit — dad weet uw ook wel broeder Koedijk — ook niet tegen uw — ja het is waar — de Heere bedeed een ieder zoo het hem behaagt — mogten wij maar veel kinderlijk en ootmoedig met nedrigheid bekleed aan zijn genade voeten gebragt worden om bij hem te bedlen om genade bij aan of voordgang — en dad wij maar veel die zalige vrede mogten ondervinden — zoo ik hoor als Grades Altink — doet hem de hartelijke en minzame groete van mij die zig noemt zijn broeder in den Here J. W. Kreijkes

og broeder Koedijk — ik was tog zoo blij toen ik dad nog mog horen van Grades — ik kon het tog zoo van hem geloven — nog beter als wel van andren — die daar zo groot beha maken — dad weet uw ook wel broeder — mogten wij maar veel die blij ma hooren uit veele monden — og dad is nog een teken dad de Heere nog niet is vertrokken — nu broeder ik wensche ook uw die zalige vrede toe met al de uwe en ook ons met al de onze bij aan of voordgang — dad zij zoo.”

Tot zover dan dit briefgedeelte.

De Rijssense „kärkezeerders” staan bij hem hoog genoteerd. Het is alsof hij de naam Sefieget heeft veramerikaniseert. J. R. Mulder of „Tandjan-Reint” heeft van Sefieget catechetisch onderwijs gehad en heeft wel eens verteld dat Sefieget de zaken soms onjuist voorstelde om de leerlingen te beproeven op hun kennis.

Grades Altink (Lutgers-Graads) mocht delen in een vrede die alle verstand te boven gaat. Jan Willem verheugde zich oprecht in deze „blijma” en wenst het steeds meer te mogen horen.

(wordt vervolgd)

A. O.

Zo hebt ge dat Mij gedaan!

Mattheus 25 : 40.

(vervolg)

Ook lezen we in Pred. 12 : 13—14: „Van alles wat gehoord is, is het einde van de zaak: Vreest God en houdt Zijn geboden, want dit betaamt alle mensen. Want God zal ieder werk in het gericht brengen, met al wat verborgen is, hetzij goed of hetzij kwaad”. En ook in Jes. 65 en 66, en in Dan. 12 : 1—3, maar het is vooral het Nieuwe Testament, dat ons meer licht doet opgaan over het laatste oordeel en de toestand van de mens na de dood. De scheiding tussen de bozen en de goeden komt hier duidelijker uit. Wat in het Oude Testament nog als in een bolster

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

De brief van zes kantjes aan Abram Koedijk luidt verder:

„ik hep ook een ongeluk gehoord uit rijszen — het sterven van G borg Huis — og het is ongelukkig mag wel gezeg worden — wat is tog de mens maar — zoo hem de Here niet gaande en staande houd — wat moet dad tog veel op zijn harte wegen — hij kan zig tog geen ogenblik verzekeren van zijn leven — en geen ogenblik bestaan buiten Gods bewaring — Geen voed voord gaan — geen adem tog in halen zoo het de Heere niet behaagd — mog dad den ieder maar veel en meer gevoelen — dad zou hem nouwer doen leeven en voorzigtiger doen voord gaan niet waar broeder — Ja mog de Heere did zegenen is mijn wens.

schrijf nog eens of er nog leven is onder het volk en of het dor en dodig is — ik hoop dad het volk vlug mag zijn — dad er nog gebeden mogen opgaan tot God in den Heemel om genadigen uitslag en dad de Heere de gebeden nog eens zelf mag leggen in het hard van Zijne kindren — dan zullen de gebeden op Gaan als een liefelijke reuk in de neus Gaten van een heilig God — dan is hij nabij de ziel die tot hem zugt — dan troost hij het hard dad schrijvend tot hem vlugt — dad on Geveins in midden der elenden zig naar Gods troon met zijn gebeen blijv wenden — Hij Geef den wens aan allen die hem vrezzen — hun bede heeft hij nimmer af Gewezen — dad mogt ik nog opmerken — woensdag of biddag in de kerk in Hospers — de leeraar zijde: celijsa bad om reegen en den heemel gaf reegen — daar moet Ge beden worden zijde de leeraar — dan zal het komen

Ik dagte zoo de Heere is vrij — die kan zig reg vaardig onttrekken — maar als de Heere in daald dan gaan ook de Ge beden op van al de elieaas — anders is het vrugte loos. dad leerd ieder kind des Heren — mogt het ons de Heere in den regten weg doen verstaan — en lig schenken — wij zijn dwaas in Hoop dad alles wel mag zijn. en dad uw deze letters in wel stand mogen Ge worden

als Ge er bij komt doet de Groete aan mijn zuster en mijn broeders Kreejkes — zeg haar dad ik haar geschreven hep — ook aan Zwager Jan baan de Groete en al de russen — en uw kneg Jannes als hij nog bij uw is, en de zijne — en aan de polberends — ook aan de scliip Jannes — en klitsen Geesken zuster en de hare — ook aan hadders Jan en zijn vrou — kippers Arend en de zijne — en al die met belang na ons vragen.

doed de Min Zame Groete aan de heele kerkeraat — met al de haare — ook aan de kerkmeesters en de haare — zeg maar dad het ons allen Goed Gaat door Genade — voor het uitwendig bestaan — voor het

Heden nam de Heere van ons weg, tot onze diepe droefheid, na een kortstondige ziekte, mijn lieve man en onze zorgzame vader, broer, groot- en overgrootvader

Otto Plumers

echtgenoot van Dina Kreejkes

in de ouderdom van 75 jaar.

D. Plumers - Kreejkes
G. Harbers - Plumers
J. W. Harbers
J. Sok - Plumers
W. Sok
H. ten Hove - Plumers
H. ten Hove
J. Plumers
G. Plumers - Sanderman
J. H. Plumers
Klein- en achterkleinkinderen

Rijszen, 23 maart 1970
Elsenerstraat 42

De begrafenis heeft zaterdag 28 maart j.l. plaats gehad.

in wendige blijf er veel te wenschen over — dad kund Gij wel denken

nu moet ik eindigen met schrijven maar niet met mijn hard — ik ben Gedurig bij uw met de Ge dagten en prate met uw en ben nog gedurig bij uw in de leer kamer
nu Broeder Koedijk als Gij kund schrijf nog eens te rug — van alles — en zijt nog maals van al de onze Ge Groed — en nog bij zonder van mij — uw trui — en Gerrit — en lieve Jenken en marieja — en Gij zelven vaard wel

uw broeder J. W. Kreejkes”

(wordt vervolgd)

A. O.

SIMAVI-KOLLEKTE BEGINT 6 APRIL A.S.

Medische hulp in tropenlanden nog altijd dringende zaak

SIMAVI is de vereniging die zich reeds vele jaren bezighoudt met directe medische hulp in de tropenlanden. Ondanks de vele miljoenen die aan ontwikkelingshulp worden besteed, is de directe behoefte aan geneesmiddelen, instrumenten, verplegingsartikelen e.d. bepaald niet afgenomen. Integendeel, bij het SIMAVI-kantoor te Haarlem komen meer noodkreten om hulp binnenstromen dan ooit tevoren. Vele duizenden in de tropenlanden lijden aan veelal afschuwelijke, ernstige ziekten, veroorzaakt door onhygiënische toestanden, ondervoeding en verkeerde behandeling. SIMAVI wil graag helpen waar zij kan, waarbij niet wordt gekeken naar huidskleur of gevraagd naar geloof. Ieder ziekenhuis, iedere dokter of verpleegster, die zich tot SIMAVI wendt met het verzoek om hulp, wordt zoveel als mogelijk is geholpen. SIMAVI is voor het verrichten van haar werk vrijwel geheel afhankelijk van de jaarlijkse kollekte. De kollekte gaat a.s. maandag 6 april beginnen. Het verzoek van SIMAVI om zoveel te geven als u kunt wordt door ons van harte ondersteund.

geslaagde dag door ds. Hakkenberg gesloten en keerde ieder vol indrukken huiswaarts. Gelukkig was de belangstelling uit onze gemeente weer toegenomen en naar ik hoorde had men er geen spijt van deze dag te hebben meegemaakt.

A. O.

SPAANSE EVANGELISCHE ZENDING

Woensdagavond 29 april j.l. hield het plaatselijk comité van de S.E.Z. een zondagsavond in het kerkgebouw van de Oud Geref. Gemeente Bevervoorde. Ds. Zwijnenburg uit Gouderak sprak bij deze gelegenheid over Romeinen 15:28 en 29. Het thema was: „Paulus voorgenomen reis naar Spanje”, waarbij de predikant zijn gehoor bij een 5-tal punten bepaalde, n.l.: 1. de gemeenschap der heiligen, 2. de verzegeling der vrucht, 3. de arbeid in Spanje, 4. de wetenschap des geloofs, 5. de volheid van de zegen.

De opbrengst van de gehouden kollekte bedroeg f 403.17, waarbij aan nagekomen giften in de kollekezakken van de verschillende plaatselijke kerken op zondag 3 mei nog een bedrag van f 221.50 kwam. Hiervoor hartelijk dank!

Belangstellenden die op de hoogte willen blijven met het werk van de Spaanse Evangelische Zending kunnen hierover veel lezen in het maandblad „De Zondagsbode”. Als abonnee en voor proefnummers kunt u zich opgeven bij het sekretariaat van de Stichting: J. R. van Oordt, Eerste Hogeweg 39, Zeist. Abonnementsprijs slechts f 3.50 per half jaar.

In het bestuur van de Stichting hebben predikanten van meerdere kerkelijke richtingen zitting en is momenteel als volgt samengesteld:

Ds. M. C. Tanis, voorzitter (Chr. Geref.), J. R. van Oordt, sekretaris (Chr. Geref.), G. J. van Dalum, penningmeester (Geref. Gem. in Ned.), Ds. L. Blok (Geref. Gem.), F. van Holten (Oud Geref. Gem.), Ds. W. C. Hovius (Ned. Herv.), Ds. A. W. Verhoef (Geref. Gem.).

Het plaatselijk zendingscomité.

OPENBARE VERGADERING S.G.P.

In verband met de a.s. gemeenteraadsverkiezingen op 3 juni houdt de S.G.P.-kiesvereniging D.V. maandag 1 juni a.s. een openbare vergadering in de trouwzaal van de Noorderkerk.

Opening en openingswoord door Ds. A. Bregman. Referaat door de heer J. de Rooij over: „Waar het bij de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen om gaat”.

Pauze (met koffie).

Slotwoord en sluiting door Ds. H. A. Vosman.

Wij wekken u allen op deze belangrijke vergadering te bezoeken. Leden of niet-leden, iedereen is welkom. Laat het u geen overschillige zaak zijn, hoe onze burgerlijke gemeente in de komende 4 jaren geregeerd wordt!

Voor deze vergadering worden geen persoonlijke uitnodigingen aan de leden verzonden, aangezien er op andere wijze voldoende bekendheid aan wordt gegeven. — Aanvang 's avonds 7.30 uur.

Het bestuur.

KOLLEKTE ZONNEGLOREN - SONNEVANCK

Al wat jaren heb ik me er voor gegeven om de huis-aan-huis-kollekte voor die twee sanatoria te organiseren. Dat is een heel werk. Maar het gaat zo met die dingen: als je er eenmaal aanzit kom je er niet gemakkelijk van af.

De opbrengst van deze kollekte ligt hier jaarlijks dicht bij de f 2000.—. Dat is een prachtig bedrag, wat die sanatoria node zouden missen. Steeds meer worden deze inrichtingen gebruikt, nu de t.b.c. gelukkig zover is teruggedrongen, voor allerlei long-aandoeningen, voor mensen die thuis haast niet meer verpleegd kunnen worden in hun benauwdheden. Ook moeten we niet denken dat de t.b.c. er niet meer is. Het hele jaar door lagen er in Zonne-gloren alleen al, gemiddeld per dag 116 t.b.c.-patienten. De sanatorium-uitrusting moet in stand gehouden worden. Dit blijkt alleen mogelijk met steun van kerken, bedrijven en particulieren. Daardoor is men in staat zaken die niet mogen worden doorberekend in de verpleegprijs, toch te verwezenlijken. Ik ben ieder jaar geweldig geholpen door veel meisjes van de Geref. Gemeente en van de Hervormde Gemeente en door enkele van de Geref. Kerk. Daar moet ik nu weer helemaal op drijven en hopen. Ik vraag u eerst of u die meisjes vriendelijk wilt ontvangen en niet zonder iets wilt wegsturen. En dan verder vraag ik u, meisjes van de kerken, mij nog een keertje te willen helpen. Je weet, ik zeg altijd, ieder een klein stukje. Dat betekent echter, dat ik dan een groot aantal nodig heb.

De kollekte met gesloten bussen wordt gehouden van 19 tot 26 mei. Dus in de a.s. week.

Ik ben erg benieuwd wie bereid is direct bij mij aan huis een busje te halen en een stukje voor haar rekening te nemen. Als nu vast eens kwamen degenen, die het al eens eerder voor mij deden, dan was ik al een heel eind.

Bij voorbaat aan gevers en helpsters, veel dank!
Ds. W. van Tuyl.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

De nu volgende brief is gericht aan Hanna Smalbrugge (naar beste weten is dit weduwe Mensink) en aan zijn kleinkinderen Jan en Janna Scharphof.

Hospers den Mij 1890

Geagte vriendin en lieve kindren Jan en Janna Genade en vrede worde uw geschonken van hem die alleen die vrede geven kan is mijn harte wens. Nu vriendinne Hanna en kindren wij laten uw weten dad wij allen Goed op schik zijn — allen wel met al de onze in Amerieka — door Gods Genade — nu

AANGIFTE LEERLINGEN

voor de kleuterscholen „Ons Eikenhoekje” en „Prinses Beatrix”, op donderdag 21 mei a.s. van 7.30 - 8.30 uur 's avonds in de Prinses Beatrix kleuterschool, Margrietlaan 8.

did hebben wij ook nog weer te samen van uw mogen horen — Hetwelk ons verblijde. dad het de Heere tot hertoe zoo wel gemaakt heef. het had ook al weer anders kunnen gewees zijn. niet waar hanna. og ja, de Heere handeld nog niet met ons na onze zonden nog na onze on Geregtig heden. maar nog na de Grood Heid Zijner barmhartig heden. daar hij alles nog zoo kompt wel te maken — en doet het nog aan iets ont breeken — daar zijn plaasen in Amerika daar er daags over de honderd en vijfzig sterven aan de Griep zeggen ze. Ja door de zonde is de dood in de weereld Ge koomen. en de dood Gaad door tot alle menschen — wat man leev er die de dood niet zien zal. wie leef er die den slaap des doods niet eens zal slapen, zeg den digter — Ja alle menschen vroeg of laat

dad heef de ervaring uw en ons al Ge leerd met uw man en ook onze kindren — het Gemoet loop mij over als ik er aan denk — het is wel wad te sterven. mijn Zwager Jan Alberd heef mij geschreven dad uw Jan overleden was — ik stond verbaas en verschrikt te kijken toen ik dad hoorde — ik had niets van zijn ziek zijn Ge hoord — ik dagt og als hij Ge nade mogt ont fangen hebben dan kon zig alles nog wel redden — en tog had ik bezwaar over uw vriendinne en over de kindren — ik moes tot God roepen Heere be waar ze tog — ret ze tog. de Heere belooft tog een man te willen zijn van weduwen en een vader van wezen — in Hoop dad de Heere zijn beloften mag vervullen — dad is mijn Harte wens. en dad ik die blij maa nog eens mogte hooren — van uw Hanna en de lieve kindren — nu heef God ons arme ziel Ge red — ik zou blij wezen en Gij te samen gelukkig mog het de Heere nog heiligen aan uw hard. dad 'is mijn harte wens, voor uw en ons te samen — og Hanna vraag nog veel den Heere om Ge nade met de kindren — de Heere mog het nog Geven bij aan of voord Gang — ik wensche uw ook niet te ver Geten aan Gods Ge nade troon zoo lang ik nog ben

Wat kunnen die lieve kindren al mooi schrijven — het staat mij Gode aan dad se Goed leeren. Salemon zeg leer se in de dagen der jeug de wijsheid als se dan oud zullen Geworden zijn zullen zij van de zelfde niet af wijken — mog uw de Heere te samen bewaren — en uw vriendinne bekwaam makende Ge nade schenken om de kindren te kunnen voor Gaan in de weegen des Heeren

ik wou se nog wel eens Graag weer zien maar dad kan tog niet — te minsten voord niet — den of stand is te ver en veel kosten aan verbonden — een man heen en weer om 2 honderd en 50 Gulden — ik denk alle dagen aan de kindren en ik weet wel dad zij het wel Goed hebben

FAMILIEBERICHT

Op 27 april 1970 nam de Heere nog vrij plotseling van ons weg mijn geliefde man, onze zorgzame vader, groot- en overgrootvader

Frederikes ten Hove

in de ouderdom van ruim 86 jaar.

Weduwe J. ten Hove - Voortman
kinderen, klein- en achterklein-
kinderen

Rijssen, Esstraat 48

De begrafenis heeft inmiddels plaats gehad.

onze Johan wou onze Jantjen een patret Gestuurd hebben van hem maar dad hep ik of Geraden omdat Arend Jan en Jenken erGeen Genomen hadden — dan was het maar van een persoon — en Grood vader en Grood moeder hebben er ook Geen Ge noomen — en dan roepen zij allen om patretten — de hele familie. niet waar — nu hebben wij het maar na Gelaten — en ik voor mij ben toch niet patret agtig — dad zij zoo

nu zal ik haas eindigen met schrijven maar niet met het hart — og nee vrienden ik kan alles van Amerika niet schrijven — ik kon het u beter vertellen als ik bij uw was — daar is veel te kijken in Amerika maar daar Gij tog niet veel aan hep of ik dad alles schrijf — nu in hoop dad alles wel mag zijn — als Gij kund schrijf nog eens terug Hoe het tog Gaad ook bij uw in de buurte en bij uwe vrienden nu vriendinne Hanna. doet al uw buuren van ons de minzame Groete. ook M. Timmerman en vrou en kindren — kan Mienna nog zingen wij zullen de cirkroon dragen of is het klagen — schrijf dad nog eens Hoor

doed al de broeders die scharp Hof heeten met de haare de minzame Groete van ons — doed ook de Groete aan al uw zusters en verder vrienden — ook aan H mensink die hep ik onlangs nog Ge schreven — en Hendrik Jan en Jenken op de meul. ook als Gij kend doed de Groete aan de weduwe B. J. scharp Hof met de haare. op Nijverdal en zijt nu verder Hartelijk van ons allen GeGroed — en bij zonder nog van mij die zig noemd met alle agting uw vriend mog het zijn uw broeder J. W. Kreijkes vaard wel

De inhoud van deze brief blijkt bedoeld te zijn als een bewijs van deelneming. Ofschoon de vormen van etiquette ontbreken, de warme toon, die dieper gaat dan alle plichtpleging, is wel aanwezig. In alle eenvoud spreekt en schrijft hij ongekunsteld zijn gedachten uit en ontlast hij zijn gemoed. En ondanks alle taal- en schrijffouten is zijn relaas zeer begrijpelijk.

(wordt vervolgd)

A. O.

geslaagde
keerde te
Gelukkig
weer toeg
spijt van

SPA

Woensda
mité van
gebouw
Ds. Zwij
genheid
was. „Pa
de predik
n.l.: 1. d
der vruc
des geloc
De opbi
f 403.17
lektezak
op zonda
Hiervoor
Belangst
het werk
nen hier
dingsboe
u zich o
J. R. van
mentspri
In het b
van mee
menteel
Ds. M.
Oordt.
penning
(Geref.
Ds. W.
(Geref.)

O
In verba
3 juni h
1 juni a
van de l
Opening
Referaa
bij de
gaat”
Pauze (l
Slotwoo
Wij wel
te bezoe
Laat he
burgerli
wordt!
Voor de
nodig
andere
ven.—

DANKBETUIGING

De onlangs in Rijssen gehouden inzamelingsactie van gedragen kleding, schoenen enz. is een overweldigend succes geworden. De nationale stichting Mensen in Nood kon door deze actie 8000 kg. gedragen kleding in ontvangst nemen. Ook de vele tientallen paren nieuwe en gedragen schoenen zijn dankbaar geaccepteerd. U kunt er van verzekerd zijn dat honderden mensen in nood met het in Rijssen bijeengebrachte geholpen kunnen worden. Niet precies is nog bekend naar welke landen de kleding e.d. zal worden gezonden. Als er een noodkreet komt uit een bepaald rampgebied of uit een der ontwikkelingslanden zal de stichting dank zij de medewerking van vele Rijssenaars kunnen helpen.

Iedereen die aan het succes van deze actie heeft bijgedragen: hartelijk dank.

Nationale stichting Mensen in Nood,
's-Hertogenbosch.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Destijds woonde op de Pelmolen, behalve de familie ter Horst, ook wel personeel. Door één van hun, Mensink, werd de volgende brief ontvangen.

„Hospers, den 21 april '91

Geagte Broeder Mensink in den Heere

deze is dienende om uw te berigten als dad wij uwen brief in welstand hebben ontvangen — wij waren allen goed op schik toen wij uwen brief ontvingen — te meer dad het uw nog Goed Gaat — ook Hanna met de lieve kindren van onze Janna — mijn hard smeld soms als ik er aan denk om dad wij zoo ver of wezig zijn, ik moed haar Ge durig de Hand drukken met de Gedagten in het hartte God zij haar Genadig — dad is mijn Harte wens — dad ze een zaat moogen zijn dad God Ge zegend heef, dad wens ik ook Hanna toe van Gan scher harten — dad de Heere Zijn be loften ook daar mog ver vullen — een man te zijn van wedewen en een vader van wezen — dad wij die blijma van haar te saamen nog eens mogten hooren als van onze Janna God heef onze arme ziel Gered — wij zouden blij wezen met al het volk des Heeren — ik ben nog blij broeder Mensink dad Gij er nog Ge durig heen Gaad — tot troos en bemoede Ging voor haar — doet haar de minzaame Groete

FAMILIEBERICHTEN

Heden overleed tot onze diepe droefheid, in de hope des eeuwigen levens, mijn geliefde man, onze schoonzoon, broer, zwager en oom.

Jan Knol

echtgenoot van H. van Heek

op de leeftijd van 58 jaar.

Psalm 43:4

H. Knol - van Heek
J. van Heek

Gerda

En verdere familie

Rijssen, 23 mei 1970
Weijerdstraat 14

De begrafenis heeft donderdag 28 mei j.l. plaats gehad op de alg. begraafplaats „Het Lentfert" te Rijssen.

Tot onze diepe droefheid nam de Heere uit ons midden
weg, ons zeer geliefd medelid

Wilhelmina Frederika van Wier

echtgenote van J. Knol

op de leeftijd van 52 jaar.

Zendingskrans „Kleine Kracht"

Wierden, 15 mei 1970

uw schrijft van de duurte van het vee in het af Ge loopen jaar — Hier Goed koop nog op heeden — een beedjen duurder als ver leeden jaar — tog Goedkoop tegen holland — alles Goed koop, voor de boeren te Goedkoop om geld te maken.

Het Gaad zoo bij af wisseling — alles heef zijn tijt — maar daar de Heere zijn voet stap zet daar zal het al ten zeegen dijen daar druihet het al van vet op natuurlijk of Geestelijk Gebied dad is het zelfde — maar als de Heere Gaad vertrekken dan is het nergens Goed — dad leerd bij zonder de er vaaring van het volk des Heeren — niet waar broeder — og ja als azaf nabij God was dan was het hem Goed — en als de Heere vertrokken was dan was het davied bang — mogten wij maar veel nabij den Heere wezen — dad zou ons nawerder doen leeven en voorzigtiger onzen weg doen voord Gaan — nietwaar — mog ons de Heere maar veel leeren liiden bestieren en regeeren en veel de hooste zid plaats bekladen in onze Harten — dan zouden wij meer heemels Ge zind zijn en minder Ge bonden aan did onder maansche daar wij tog van natuure toe Geneig zijn — niet waar broeder mog ons de Heere veel lig en Genade schenken op de reis na de ewigheid — dad wens ik uw en ons zelven toe — dad zij zoo

(wordt vervolgd)

A. O.

Begravenis Jan Knol

Velen hebben op donderdag 28 mei j.l. ouderling J. Knol de laatste eer bewezen. Een groot aantal belangstellenden woonde de vooraf in de Noorderkerk gehouden rouwdienst bij. Onder de aanwezigen merkten we op ds. H. Ligtenberg en ds. M. G. Mouw alsmede ouderlingen uit Emmeloord, Enschede en Enter als afgevaardigden van de gemeenten uit de classis Kampen. Ook gaf ds. H. A. Vosman blijk van zijn belangstelling.

Na gebed en lezing van 2 Cor. 5:1—10 sprak ds. Bregman over 2 Timotheus 2:19: „Evenwel, het vaste fundament Gods staat, hebbende deze zegel: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn; en een iegelijk, die de naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid”.

Allereerst memoreerde hij het korte, smartelijke en benauwde ziekbed van de overledene. Tijdens de bezoeken was hem alles te veel en was er geen gelegenheid om te spreken over het zieleheil, zodat alleen met een gebed moest worden volstaan. Slechts één keer heb ik met hem mogen spreken over het zondaarsleven waarvan hij naar eigen getuigenis geen vreemdeling was. Het kleinste is bij de Heere groot, aldus ds. Bregman.

Hierna werd het tekstwoord nader toegelicht. Het kennen van de Heere, n.l. de verkiezing van eeuwigheid, werd Timotheus voor ogen gesteld als een vast fundament. De vrucht van dit kennen komt openbaar in het leven, n.l. in het afstaan van ongerechtigheid. Deze boodschap van Paulus was tot grote bemoediging in de strijd tegen degenen die de opstanding loochenden.

Nadat ds. Bregman zich met hartelijke woorden tot de weduwe met haar zuster, vader en overige familie had gericht, werd deze dienst met gebed besloten. Tenslotte kon men met een laatste blik nog afscheid nemen van de overledene.

Op het kerkhof sprak ds. Bregman nog over het plaatsbekledend werk van Christus voor Zijn volk. Met woorden van hartelijk medeleven tot de weduwe en familie besloot hij zijn toespraak.

Op zijn verzoek werd nog gezongen Psalm 65:2. Namens de familie sprak A. Knol een dankwoord. Nadien sprak ds. Ligtenberg in de trouwzaal ook over Psalm 65, waarmede deze droeve plechtigheid werd beëindigd.

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of
Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Uit het in de vorige Kerkbode geplaatste deel en de nog volgende rest is te merken, dat Kreejkes antwoord geeft op hetgeen hem door Mensink werd bericht.

Geestelijke en stoffelijke zaken hebben beurtelings zijn aandacht. Hoewel het eerste stukje meer stichtelijk van aard was, willen we toch ook de informatie over marktprijzen en de mededeling over de vroegere Bouwstraatbewoner, Kippen-Jan, de lezers niet onthouden. Ook daarin komt wel tot uiting dat Jan Willem zich niet steeds op het horizontale vlak beweegt maar gedurig de verticale lijn in het oog houdt. Hij vervolgt dan zijn brief aldus: het vette rundvles 5 send het pond en de vette varkens schoon 5 en half — het dikke beeste vet 3 sen pond — het beste wit wijten gebuild meel 3 send — 6 spind maiskooren een doller. 6 spind aard appels een doller — 6 spind is een bussel — de koffijbonen 25 send — suiker 10 send — de boter 15 send — 12 ijers elf send — Alles Americasche senten.

Het zoud een send pond — van dad Ge noeg uw schrijft van den oorlog in Amerieka — die is over — dad waaren jedie Janen — zwarten die kwamen uit het zuiden en noorden bij duizenden (indianen en negers) strijden tegen de blanken — de blanken waren alle vrij wilgers voor Geld — daar zijn er veel van dood Geschoten — zij zeggen dad de zwarten nooit misschieten — daar zijn veele menschen vertrokken van vrees voor de zwarten uit dakota — die zijn in jowa gekoomen — en kippen Jan heef er niet bij Gewees — dad zijn leugens — die is er nog verder af als wij. Hoewel wij er ook ver af zijn. Kippen Jan is vertrokken verleeden herfs al van soesenter (Sioux Center) na rozenland — ik denk wel over de 2 honderd uur van ons. Genoeg van dad”

in hoop dad de Heere het land mag bewaren in ruste en vrede verder. Hoe wel ik ben er bang voor als ik Gods woord raat pleeg dan zullen die dagen aan breeken dad men hooren zal van oorlogen en Gerugten van oorlogen en van ziekten hongersnood en Aard beevingen — van alles al Gehoord — donker dagen op handen na mijn inzien — en als ik op merk op kerkelijk Ge bied dan is het te betreuren — den eenen roept hier is de kerk den andren daar. dan breeken die daagen aan — en nog is het einde niet — daar zijn plaasen in Amerieka daar daags minder een meer honderd en sestig menschen sterven — zon duizend in de week dad staad in de koe rand — in Siekago daar heers de griep zeggen de menschen — Ge lukkig die Ge red zijn voor de eeuwigheid — og ja — uw schrijft van fenken van Jenkes Arendiena — die gaad het wel goed met haar man en kindren en die hebben wel goed haar brood — op heeden een kind ziek — tog weer aan het beter ren. Zij komen ieder week bij ons kofij drinken als zij na Hospers Gaan na de winkel — daar zijn wij Goed mee be vriend — uw zou de Groete van haar hebben — doed ook de Groete aan haar moeder en gezin — ook van mij en mijn vrou

Broeder Mensink doed de Groete aan allen op de mool — ook aan broeder Grades oom — hoe gaad hem nog op de rijs na sie jon — kan hij de weg nog met blij schap bewandlen — doed de Groete aan uw volk en aan al de uwe en onze vrienden — ook aan B. J. van de Maat en gezin en Jan van de Maat en gezin — en aan de velt wagter en berg peters Geriet en de zijne — nu broeder als uw nog did of (dad) van Amerie(ka) wild weeten dad ik niet Ge

DE GELEZEN PREEK WAS VAN . . .

Noorderkerk, zondagavond 14 juni: over Jesaja 11 : 10, waarin gesproken wordt over de wortel Isai, die staan zal tot een banier der volkeren, waarnaar de heidenen zullen vragen, van **Johannes Groenewegen**. Deze predikant werd geboren in 1709 te Zoetermeer en overleed op 55-jarige leeftijd te Werkendam. Geboren uit ouders, welke behoorden tot de Remonstrantse Broederschap kwam hij evenals zijn broer Jacob in aanraking met de Gereformeerde leer. Beiden kwamen tot bekering en hebben de leer van de bijzondere genade verkozen boven de door de Remonstranten voorgestane leer van algemene genade. Van Johannes is het eerste deel van de Lofzangen Israëls afkomstig, terwijl zijn broer Jacob de overige gedichten vervaardigde. De gelezen preek is de laatste uit het bekende 14-tal, dat verschillende herdrukken mocht beleven. Verder is er nog een catechisatieboekje van hem geweest, dat echter door dat van Hellenbroek is verdrongen.

Op een goede en liefelijke wijze werd Christus' banier door Groenewegen opgeheven en als onmisbaar voorgesteld om daaronder plaats te nemen.

200 jaar na Calvijn's geboorte en ook 200 jaar later prediker
Noorderkerk, zondagmorgen 21 juni: van Dr. Alexander Comrie, wiens levensgeschiedenis reeds breedvoerig in de Kerkbode werd omschreven.

Noorderkerk, zondagmiddag 21 juni: van de bekende Ds. Laurens Boone.

A. O.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Met de financiën was het vroeger niet zo ruim gesteld. Hendrik Mensink deed een beroep op Kreejkes om 25 gulden over te maken, maar aan de vraag kon op dat moment niet worden voldaan. Een brief, welke nog slechts gedeeltelijk aanwezig is, maakt ons dit duidelijk. De datering ontbreekt maar uit de inhoud komen we tot de conclusie, dat de brief in het voorjaar van 1890, kort na het overlijden van zijn dochter Janna, moet zijn geschreven.

„Ja broeder Mensek uw schrijf van 25 gulden — ik zou het Graag Gedaan hebben — maar op did ogenblik komt het niet bes uit — onze grote jongens J. H. en Jannes hebben verleeden herfs een dorsmazien Gekof voor 17 honderd en fiftig Gulden — ook nog een werkpaard voor 3 honderd en fiftig Gulden — dad moeten zij alles betalen — nu loopt het slim zij hadden paarden Genoeg om te werken — Ja zeeven maar daar zijn er 4 van met veulen en zij hebben niet veel Geld Ge maakt vand Jaar — de vette waar

is heel Goed koop — en het zaat in laage prijs — Ge noeg ver boud — nu broeder ik en mijn vrou haddend Graag willen doen maar wij hebben een beed jen land Gekof daar wij eeten Ge noeg op kunnen verbouwen — en wij hebben er een huis op Ge bout — wij Gaan alleen woenen — dad land kan ik zelf bewerken — dad land en huis betaald onze Jo Han en Arend Jan en Jenken van haar verdiende loon — zij zeggen nu hebben wij zelf een huis, nu daar ben ik en mijn vrou ook wel blij mee — daar Gaad niet voor eigen haard — niet waar — dad hep Gij mij zelf nog Ge zeg toen wij vertrekken wilden wij hadden wel een Goed leeven bij onze Jan Hendrik maar met tien man sterk — mij te druk — en mijn vrou is er Goed mee op schik — met de kindren — dad kos ons om de 7 Honderd Gulden — dad moeten onze 2 jongens en Jenken betalen van haar loon — dad kunnen zij ook wel — nu zijn wij tog blood van geld maar Geen schuld

als de Heere verder met ons mag wezen zullen wij later nog eens zien wat wij kunnen — Ja broeder ik schrijf uw wel waarheid, in hoop dad alles wel mag zijn en dad uw deze letters in welstand moogen Ge worden, en zijt allen vriende lijk be dankt op de meule — ook ter Hors voor al de wel daden die Gij be toond hep aan mijn dogter Janna — voor zoo veel Gij het een van Gods kindren Ge daan hep, hep Gij het ook God Ge daan —

nu vrienden zijt allen min zaam van ons allen Ge Groed — namens onze kindren

H. J. Agteresch vrou en kinderen, de Groete aan Gr Mensink en bij Mensink in huis — ook aan A Scherphof — en aan Hendrik Jan zijn volk en ten Brinke en de zijne.

Hendrik ook de Groete aan de maatbeerens als Gij er komt, en den veld wagter

doed de Groete aan al het volkjen in rijssen, ook aan de kerkeraat en de haare, en kerk meesters en de haare, nu moet ik eindigen.

als uw kund schrijf nog eens te rug, ik blijf met alle agting uw vriend en broeder Jan Willem Kreykes — vaard wel

(wordt vervolgd)

t. H.

„SUKEY HARLEY”

Een verhaal dat waar gebeurd is. Verkort weer verteld. Moge het tot zegen zijn voor onze lezers.

t. H.

(vervolg)

Ik denk dikwijls aan dat vers uit Psalm 73 : 22: ja, ik ben nu nog hetzelfde, net een beest. Ik begon hoe langer hoe erger te worden, meer dan ooit vol van overstelpende gedachten; ik werd heen en weer geslingerd. Wat moest ik doen? Ik wist niet wat te doen. Ik kende God niet, dacht ik, omdat ik niet kan lezen. Die twee vrouwen zijn zo goed onderwezen, zij kunnen zo'n hoop boeken lezen. Zij kunnen bidden, zij kennen zoveel gebeden en ik ken maar dit ene. Toen dacht ik: Ik moest een ander gebed hebben, dat oude gebed geeft mij niet. Ik hield wel vol met

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of
Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

De familiebrieven hebben we geplaatst en nu resteren nog 4 brieven aan zijn boezemvriend Abram Koedijk. De eerste van deze vier is in 1891 en de laatste in 1905 geschreven. Misschien zijn er in die veertien jaren wel meerdere ontvangen, maar niet bewaard. Ditmaal dan een brief waaraan het slot ontbreekt.

Hospers den 13 Juny 1891

Waarde broeder Koedijk en kindren en verder vrienden. Heil en vrede — wij hebben uwen brief ontfangen en wij waren allen Goed Gezond — en nog op heden allen wel — dad hebben wij ook uit uwen brief Gelezen — wij waaren van harten blij — dad kund Gij wel denken, wand het bloed kruipt waar het niet Gaan kan dad weet Gij wel. ik wou nog wel eens Graag weer met uw praten, maar dad kan nu niet den afstand is te ver. ik moed dag aan dag aan uw denken. ik Gevoel mij soms aan uw Gebonden als davied aan Jonathan — het is waar — ik kon alles met uw bepraten dad ik met veelen niet doen kon — nu de zaak is niet anders — rond hospers is maar een huis houding of 5 daar ik mij Goed mee kan veeneigen. daar zijn 2 domies in hospers — zij heeten bij de Gerefemeerd maar ik moed er niets van hebben — Zij preeken ijgen werk — en ijgen werk is vreemt vuur dad Gaat niet op — en ik zeg het vrij tegen de kerkeraat — dan zeggen zij niets en de leeraaren Gaan mij uit de weg — een kerke raads lid had Gezeg wij moeten eens na kreekjes heen praten — de leeraar had Ge zeg ik gaan niet mee het steek die man veels te krek — van dad Ge noeg — wij zijn van plan om Zon daags na Orango sietij te rijden — met Jowa met 3 paarden om Grasland te ploegen — onze Johan is Grood Ge wor den en zied er vris uit — hij durf over al heen — wel na de hij den weereld. Johan en Arend Jan ver dienen eeven veel — de man Honderd en zestig dollar ind Jaar — Arend Jan woond dig bij ons bij Goei Je hol lansche men schen — onze Jenken ook dig bij ons bij een boer vroeger van deeventer — hij heed draai om dad zijn ook Goei Je menschen. Jenken komen tweemaal in de week bij ons — Goed op schik.

Als ik en mijn vrou weer om Gingen na holland en Jenken en de Jongens bleeven in Amerika dan ben ik bang als ik in rijssen ben dad ik weer moed zugten over mijn kinders in Amerika dad kund Gij wel denken wand de kinders zijn mij aan het hard Ge bonden. Jenken en Arend Jan die scheeld het niet veel of zij weer om Gingen — tog liever blijven. maar onze Johan is veel liever in Amerika — die zeg in rijssen stomen is ook niets voor ons. dan moed ik zeggen dad is ook zoo — laten wij eens zien wat de Heere wil — de mens bedenk zijn weg maar God bestierd

BEREIK FAMILIE EN KENNISSEN
MET EEN FAMILIEBERICHT

plaats *uw familieberichten*
in „DE KERKBODE“

zijn Gangen — op den berg des Heeren zal het voorzien worden zijde Abraham tegen ieszak — niet waar broeder Koedijk og ja wie kan Gods wijs belijt door Gronden — God zald wel maaken — mogten wij ons maar meer los Ge voelen van did onder maansche dad tog bij de dood zal ontvallen — en maar meer heemels Ge zind leven — hier als ware pel Grims op de rijs na Sie Jon — dad zou ons het leeven makkelijker maaken — mog er de Heere Genade toe schenken dad is mijn hartewens — voor uw en ons te samen — wij hebben buuren die zijn hier al feertig jaar — vroeger uit rijssen, die heeten nieuwenhuis — die schrijjen als ik praat van weer om Gaan

Tot zover deze brief.

Kreekjes had „de longen wel naar Rijssen hangen“ maar het is er niet meer van gekomen. In deze tijd had het zonder al te grote bezwaren wel gekund. Wat hij en zijn kinderen niet hebben beleefd is wel voor zijn kleinkinderen mogelijk geworden. Zo was onlangs, begin juni, zijn kleinzoon Willem Waanders uit Grand Rapids op bezoek bij zijn Rijssense neef Willem Dannenberg. Waanders is een zoon van Jan Willem Kreekjes' dochter Jenneken. Geboren en getogen in Hospers, in het huis waar ook Jan Willem zijn Amerikaanse jaren heeft gesleten.

Ook leeft het geslacht in Amerika nog wel onder de naam Kreekjes voort.

(Wordt vervolgd.)

A. O.

Ons eigen graf graven

(Vervolg)

Het was winter en het had heel erg gesneeuwd, zelfs zo, dat een man die zo juist zijn woning had verlaten, zich slechts met moeite een pad kon banen door de dikke laag sneeuw, om zich naar de schuur achter zijn woning te begeven. Opeens bemerkte hij, dat zijn negenjarig zootje achter hem aan liep. „Kind“, riep hij verschrikt uit, „je kunt nu toch niet met me mee gaan.“

Maar opgewekt klonk het antwoord: „Maar vader, dat gaat heel goed, ik zet mijn voeten maar in uw voetspoor, en zo kan ik u makkelijk volgen“.

De kleine jongen besefte niet, dat zijn antwoord een

JEUGDVERENIGING „SOLA SCRIPTURA”

De vergadering van 25 augustus j.l. — welke niet is doorgestaan — wordt nu gehouden op **dinsdag 8 september a.s.**; H. Agteresch zal dan een inleiding houden over een vrij onderwerp.

Dinsdag 15 september beginnen we weer met iedere week te vergaderen; de inleider voor deze avond is nog niet bekend.

Verder willen we gaarne langs deze weg alle jongens en meisjes — en natuurlijk ook ouderen — uitnodigen om de openingsavond van het verenigingsseizoen van ons N.O.-distrikt bij te wonen op **D.V. vrijdag 11 september a.s.**

Deze avond wordt evenals vorig jaar in de Zuiderkerk gehouden en staat onder leiding van ds. J. Mijnders; ds. R. Boogaard van Leiden hoopt voor ons te spreken over het thema: „Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop”; ook zal onze Gemengde Zangvereniging medewerking verlenen.

We hopen om kwart voor acht te beginnen.

Programma:

1. Opening door ds. J. Mijnders.
2. Ds. R. Boogaard: „Zie, Ik sta aan de deur, en Ik klop”.
3. Koorzang.
Pauze (gelegenheid tot schriftelijk vragen stellen).
4. Deklamatie.
5. Koorzang.
6. Bespreking.
7. Sluiting.

Wij hopen, dat we vele belangstellenden uit onze gemeente mogen aantreffen.

Namens de Jeugdver. „Sola Scriptura”:
D. van Dijk.

P.I.T.-KOLLEKTE

Het is weer zover. Van 7 - 12 september a.s. wordt de jaarlijkse huis-aan-huis kollekte voor het Protestantisch Interkerkelijk Thuisfront gehouden.

Deze kollekte geniet in Rijssen een bijzondere belangstelling gezien de resultaten die elk jaar weer groter zijn. Vorig jaar werd ruim f 2100.— gekollekteerd. Dit geld is bestemd voor de militaire tehuizen van Pro Rege in Nederland en Duitsland, Suriname en de Ned. Antillen. Bovendien voor het werk van de legerpredikanten voor het beschikbaar stellen van bijbels en goede lectuur.

Moeten we dit werk nog verder bij u aanbevelen? Wij dachten dat nu uw beurs weer vanzelf zal open gaan om dit belangrijke werk te steunen.

TJDREDE

Dinsdag 15 september a.s. hoopt Ds. H. van Kooten uit Emmeloord voor de Staatkundig Geref. Partij een tijdrede te houden in de **Noorderkerk**. Aanvang des avonds 7.30 uur.

Iedereen is welkom, dus ook vrouwen en meisjes!

DE EEUWIGE BRON

*Wie zal de wondre levensloop verklaren
van al wat uit de Bron wordt voortgebracht?
Wie leidt de zon en sterren zoveel jaren?
Wie roept de dageraad weer na de nacht?*

*Wie kleedt de bomen ieder jaar met blaren?
Wie geeft de bloemen geur en kleurenpracht?
Wie laat de oceaan het water garen?
Wie geeft Zijn stem door 't wolkenruim met macht?*

*Het is de Eeuwige, Die door Zijn spreken
het licht ontstak in 't duistere heelal.
Zijn almacht sprak en berggevaarten weken.*

*De zeeën zonken in 't bestemde dal.
De schepping schrijft alom het leesbaar teken,
dat God er was en eeuwig blijven zal.*

M. Nijssse.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

De aandachtige lezers zullen wel bemerkt hebben, dat er in de vorige brief iets haperde. Helaas is ter drukkerij één bladzijde van de kopij weggevalen, waardoor de indruk werd gewekt dat Kreejkes van plan was om 's zondags met 3 paarden te gaan grasmaaien. Het ontbrekende stuk volgt daarom alsnog.

„wij zijn van plan om Zondaags na Orange siety te rijden met het rijtuig — daar staat een leer aar van 28 Jaar — een af Geschieden — zij zeggen dad het een lus is om te hooren — be deeld met ken nis en Ge nade en bij zonder voor Klijn Gelovigen — daar hebben er al 2 zon dagen van hospers wat heen Ge wees — een man of tien en die zijden dad is kreiikes Zijn leeraar en de meesten van die kunnen Goed waar heid ver staan — daar zijn ook Goei je bekeerde menschen onder. ik kon niet mee Gaan — den eersten Zondag had ik tand pijn en een dik hoof — den tweden Zondag kwamen Zij bij ons aan — toen had ik een zeer lijv en een loop — toen durf de ik het ook niet wagen — maar bij leeven en wel Zijn wensche ik er na toe te Gaan — onze Jannes heef er na toe Ge wees die Zijde ook dad is vader Zijn domie — onze Jannes is bij ons in huis met Zijn 3 paarden — die ploegd Honderd akker land en moed veerdig akker Gras maai jen — die is druk dad doet hij alleen — Hij is daags aan het rup sen vangen in het vlas — die eeten al het vlas op — ook som mege

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Ditmaal hebben wij een lange brief waarin Kreejkes met heimwee terugdenkt aan de gesprekken die hij vroeger met zijn vriend mocht hebben. Verder licht hij Koedijk in over de kerkelijke toestand in Hospers en vertelt hem op sobere wijze van het heil dat zijn zoon Jan Hendrik en diens vrouw ten deel is gevallen. Ik zal hem zelf maar aan het woord laten.

„Hospers 22 April 92.

Waarde Broeder en allen die met uw zijn: wij hebben uwen brief ontvangen en gezien dat gij allen nog wel waard — Hetwelk ons verblijde: dad wij nog eens weer iets van uw mogten hooren in het verre noord wester Amerieka — ik moet veel aan uw denken: og ik wilde nog wel eens zoo graag weer met uw praten maar den ofstand is te ver: als het nog van uw tot amsterdam was — dad zou ik rekennen in de beurte — maar het is te ver: ik zou wel eens over willen komen maar dad wil mijn vrou en Jenneken niet toestaan — die zijn bang dad mij wat overkomen zou: en dad ik dan niet weer kwam — nu het is ook geen wonder: ik lig haar aan het hard gebonden: onze jongens willen het wel toestaan — die zijn zoo bang niet — die durven wel zoo hondert mijlen rijzen beter als ik

nu broeder Koedijk ik mog mij nog verblijden dad ik nog hooren mog dad die septer van die koning is nog hier en daar aand werk en zoek nog om verlooren schapen tot zijn kooi te brengen in: daar hij derk baan zijn vrou nog uit vrijje genade getrokken heef en over gebrag in zijn wonderbaarelijke lig — ok ik was zoo blij dad ik dad nog mogte hooren — doed haar de min zaame broeder groete van mij: ik durf nog ge looven dad ik nog een vriend ben en een broeder van allen die Gods naam oot moedig vrezen. Hoewel dad ik niet zoo leevendig mag verkeerren: maar tog vertrou dad hij het zal voor mij vol einden: en tot blij schap moet ik uw melden dad ik vier en dertig jaar gewagd hep op onze Jan Hendrik zijn bekeering daar de Heere mij gezegd had dad hij zijn God zou zijn en mijn zaats God en daar ik er 3 van mijn eerste vrou in den heemel denk: en nu onze J. H. komt er ook voor uit met goei je ken merken: ook zijn vrou — daar hep ik allang het goede van gedag — dad is een weenen de Marie ja — die zoekt Jezus — ik geloof dad zij hem gewis zal vinden — dad is onlangs bij zonder los gebrooken: ik gaa er ieder dag heen praten — og dad is zon lief kind — die is van het vriezenveen — zij heef met Abram Klumpers (Aorme-Graads-Bram) zijn vrou na school gegaan in weesseloo: doed Klumpers zijn vrou de groete en mog het hen allen te buurte vallen uit genade dad is mijn harte wens — dan waaren wij rijk

— dan zeg den Apostel dad zal geen oog gezien geen oor ge hoor hebben wat God berijt heef den geenen die hem vreezen: nu Gode zij dank voor de onverdiente zeegeningen: daar wij ons tog hel en verdoemenis waardig gemaakt hadden door erf en dadelijke zonden — dad moet ieder kind des Heeren wel belijden”.

De tweede helft van de brief hoop ik in het volgende nummer te kunnen plaatsen. A. O.

ZENDINGSVOND

D.V. vrijdag 2 oktober a.s. zal er in de Ned. Herv. Schildkerk te Rijssen een zendingsavond gehouden worden, uitgaande van het plaatselijk zendingscomité van de „Stichting Spaanse Evangelische Zending”. Ds. L. Blok, predikant der Geref. Gemeente te Beekbergen, hoopt op deze avond een zendingspredikatie te houden.

Ds. E. M. Bakker (pl. Herv. predikant) hoopt deze avond te openen en tevens een openingswoord te spreken.

Er zal één keer gekollekteerd worden ten bate van de zending in Spanje.

Steunt ook dit zendingswerk door uw aanwezigheid op deze avond!

Plaatsen vrij. Aanvang 7.30 uur.

Het pl. zendingscomité.

WEINIG ANIMO

Een bedroevend klein aantal belangstellenden uit eigen gemeente was j.l. vrijdagavond in de Zuiderkerk aanwezig om te luisteren naar de ernstige en waarschuwendende woorden, welke daar door Ds. Mijnders en Ds. Boogaard werden gebracht.

Zo te zien waren er meer van elders dan uit Rijssen. Door Ds. Mijnders werd een inleidend woord gesproken over „Koopt de Waarheid en verkoopt ze niet”; terwijl Ds. Boogaard sprak over: „Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop” enz. Kortom, behartenswaardige woorden voor allen.

Het is te hopen, dat jongeren en ouderen in de naaste toekomst meer belangstelling gaan tonen voor dit soort bijeenkomsten.

Een bezoeker.

S.G.P.-STUDIEVERENIGING

D.V. maandag 21 september a.s. zal de heer J. de Rooy in de Haarschool spreken over: „Het standpunt van de Nadere Reformatie over beroep en arbeid”. Aanvang 7.45 uur.

VROUWENVERENIGING NOORD

D.V. dinsdag 29 september a.s. hoopt bovengenoemde vereniging weer samen te komen.

VRIENDELIJK VERZOEK

Zij, die per giro of bank gelden voor de bejaardenstichting „Maranatha” wenssen over te maken, worden verzocht dit te doen op girorekening 95 99 50 van de Alg. Bank Nederland, onder vermelding: voor „Maranatha”.

De penningmeester.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Zoals toegezegd volgt nu de rest van de brief van 22 april 1892. Het is een epistel, dat met sellotape bij elkaar wordt gehouden en op die manier de 78-jarige leeftijd nog heeft bereikt, ofschoon de muizen er hier en daar wel aan geknaagd hebben. Niettegenstaande deze ouderdomsgebreken kan ik er het volgende in lezen:

„wij hebben tegenwoordig een goei je domie die goed rijssender waarheid preekt — hij kompt omtrend ieder dag bij ons praten: met genoeg: hij kompt van soe senter (Cioux-Center, O.) — vroeger als timmerman uit Holland ge komen — zijn naam is mouw: bij uw is de ge meente nog fekand — og ja wat zal men zeggen — de Heere weet alle dingen — die weet ook wat best is

in de maand mij wil spoel uit Kampen rijssen een bezoek brengen — dad heeft hij mij geschreeven: hij zeg dad hij het voor zig zelf nog al goed heef — bijzonder op de preek stoel en in de gemeente ging het nog al goed — tog had hij in de laaste tijt veel on aangenaam onder vindingen op gedaan dad hem aan de voeten van Jezus gebrag hadde: en wat voor el lende dad het zijn weet ik niet: dad kund gij wel uit vinden — zeg did maar niemand

nu moet ik haas eindigen met schrijven: maar nooit met het hart: mog die genade oliekruik nog eens lopen in onze lege vaten dat wensch ik

nu Koedijk doet al het volkjen in rijssen de groete van ons: ook uw Jan met de zijne en aan allen die met belang na ons vragen — zeg maar dad het ons door Gods Genade goet gaad: doet saffiegget de groete van ons: het is al over een jaar dad ik geen brief van hem ontfangen hep — hoe het kompt ik weet het niet

hoe gaat het nog in de kerke raat — is er nog al lievede en eendrag: Hoe is het of gelopen met de kerkezaken: en de af ge schijden — daar schrijf mij geen mens van: Hoe gaat het met de kerke van fransen — Zijn ze nog in het huis van spanjer: ik hep gehoord dad er veele ge meentens ver eenigt waaren: of ge schijden en dol leerennen: de kruis ge meentens zijn dunkt mij klijn in getal — og jaa — Hoe zal het nog gaan — de Heere weet het wij gaan veel na de prispeteerie kerke (Presbyteriaanse Kerke, O.) die bestaat veel in engels: die is gesproten uit de schotse kerke — dad zeggen de menschen — ik weet het niet: die ander heet duis hervormd hollands (Dutch Reformed Church, O.) maar daar staat het mij niet aan In de duis hervormde is alles bekeerd en vroom: en nagmaals gangers: al zijn het ook vloekers langs de weg: en die er nog zedig van zijn: zijn nog niet beter: dad is blanket en fijn fenis — maar de regte vrug die is er niet — die word er uit

ge mist: ik kan met dad volk niet praten — die gaan mij uit de weg: Zelf die leeraaren zij zeggen kreejkes is al te stijf — Ja Ja daar blijf over al veel te wenschen over — wie zal het nu goet maaken — daar is een al machtige hand van God toe nodig: mogten wij dad maar meer zien en gevoelen: mog er ons God maar genade toë schenken dad is mijn harte wens in hoop dat uw deze letters in welstand mogen geworden: en dad alles wel mag zijn: zijt nu minzaam van ons allen gegroet: en bijzonder nog van mij die zig noemt met alle agting uw broeder in den Heere J. W. Kreejkes — dag trui: dag Gerriet: dag klijne Jenken: God zij uw genadig te samen dad is mijn harte wens: van al de onze de groete”

Kreejkes is nog al ingenomen met de nieuwe dominee. Drie jaar later heeft hij echter een ander oordeel. In de volgende brief zult u dat kunnen lezen. Het kan verkeren!

In Rijssen heeft hij Ds. L. Spoel drie jaar meege maakt (1885 - 1888). Deze predikant was hier herder en leraar van een vrije of zelfstandige kruisgemeente, maar hij nam het beroep aan naar de Dolerende kerke te Kampen (later Geref. Kerke). Hij is nadien wel enkele keren weer in Rijssen geweest; echter niet in de Walkerk, maar in de gemeente van Hazevoet in de Kraoijnschure. Wel heeft hij zijn vroegere vrienden opgezocht en spijt betuigd van zijn overgang.

Blijkbaar onderhield Kreejkes desondanks toch wel correspondentie met hem

Het kerkelijke leven ginds beviel hem niet zo best. De toestand van de „kleene kaorke” en van „fransens gemeente” interesseert hem nog wel. Graag wil hij de afloop van de kerkezaken weten. Het ging n.l. over vereniging met enkele kruisgemeenten met de predikanten Abr. Verheij, A. Makkenze, P. v. d. Heyden enz. Hoe dat gegaan is, weet ik niet precies. Wel is A. Koedijk met nog iemand van de kerkeraad naar een vergadering geweest voor samenspreking. Alvoers deze aansluiting een feit kon worden moest men zich eerst nog officieel van de „afgeschijden” (of destijds Chr. Geref. Kerke) losmaken. Het concept voor deze losmaking schreef Ds. Verhey en is nog in mijn bezit. Door de jaren heen zijn de tegenstellingen tussen Frans en onze gemeente wel vervaagd, immers na zijn dood komt hij regelmatig op onze kansel.

(wordt vervolgd)

A. O.

ZENDINGSVOND WIERDEN

Bezoekt allen D.V. donderdagavond 8 oktober a.s. de Interkerkelijke Zendingsavond in de Ned. Herv. Kerke te Wierden ten bate van de Spaanse Evangelische Zending.

Aanvang half acht.

Op deze avond hopen te spreken:

Ds. J. van Haaren, predikant van de Geref. Gemeente te Amersfoort;

Ds. A. Vlietstra, Ned. Herv. predikant te Doornspijk. Opening door Ds. H. A. v. d. Pol, Ned. Herv. predikant te Wierden

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

Kreejkes is omgekeerd als een blad aan een boom. In de vorige brief luidde zijn oordeel over de „prispeteerie-domie Mouw”, dat hij goed Rijssender waarheid preekte. Nu, na 3½ jaar, is zijn conclusie: „te dom om domie te wezen”.

De predikant had moeten bedenken dat het niet goed is om dagelijks bij dezelfde mensen op bezoek te gaan. De Spreukendichter (Spr. 25: 17) heeft niet voor niets gezegd: „Spaar uwen voet van het huis uws naasten, opdat hij niet zat van u worde en u hate”. Anderzijds vergat Kreejkes Paulus' raad (1 Tim. 5: 22): „Leg niemand haastelijk de handen op”. Het was toen als nu en omgekeerd. Eerst als een engel verafgoud en later veracht!

Het is zeer wel mogelijk dat de predikant „de mooiste eieren bovenop heeft gelegd” en naderhand openbaar is gekomen dat hij zelf was gaan lopen. Hoe het ook moge zijn geweest, als men voorzichtig in zijn woorden is, behoeft men niet terug om te herroepen.

„Hospers dan 6 november 1895

Geagte broeder A Koedijk met al de uwe: daar ik niet kan nalaten om uw nog een letter of wat te schrijven: daar wij in langen tijd van uw niet ge hoord hebben en daar wij op ons laatste schrijven van uw ook geen berig ont fangen hebben

Hoe het komt weet ik niet — de Heere weet het: nu broeder ik moet nog vaak om uw denken: daar wij tog veele dingen ge meen hadden die wij zelf voor andren niet durf den weten: og ja: dad is waar Heid: en daar wij nu saamen niet kunnen praten: van mond tot mond — dad ik nog wel eens graag zou willen maar den afstand is zoo ver: og ja nu vrienden wij laten uw dan weten dad wij allen nog wel zijn — Heel veel door Gods ont fernde goedheid en genade en op natuurlijk ge bied doet het de Heere aan niets ontbreken: zoo dad wel schaamte ons aan gezigte moes bedekken als wij de voor regten mochten be schouwen die wij nog ge nieten moogen booven andren — het zijn tog alle verbeerde zeegeningen: die wij ons tog allen on waardig ge maakt hebben door erf en dadelijke zonden, niet waar broeder og ja: de Heere had in plaas van wel te doen: wel rampen en alle on heillen over ons kunnen ge bragd hebben — door de zonden dad moet men wel belijden maar zal men in den regten weg komen van veroodmoedeging. og dan moet de Heere al weer de eerste zijn zal het wel zijn: zullen het offers zijn die zullen opgaan als het offer van Habel: dad is de er vaaring van al Gods kindren. dad de Heere de beginder voordzetter en voleinder moet zijn zal het wel zijn

(wordt vervolgd)

A. O.

FAMILIEBERICHTEN

Heden nam God op in Zijn heerlijkheid mijn geliefde man, onze vader, groot- en overgrootvader

Willem Paalman

in de gezegende ouderdom van 90 jaar.

Psalm 42 (onberijmd)

Namens de familie:

Ph. Paalman - ter Harmse

Rijssen, 17 oktober 1970

Marijkestraat 11

De begrafenis heeft inmiddels plaats gehad.

Heden behaagde het de Heere geheel onverwacht uit ons midden weg te nemen mijn lieve man, onze broer en oom

Jan Schreurs

op de leeftijd van 63 jaar.

Rijssen: G. Schreurs - van Os
N. Schreurs

Wierden: M. Bos - Schreurs

Rijssen: H. J. Pouw - Schreurs
Neven en nichten

Rijssen, 26 oktober 1970

Molendijk 1

De begrafenis zal plaats hebben zaterdag 31 oktober a.s. om 14.00 uur op de alg. begraafplaats „Het Lentfert” te Rijssen.

Vooraf, om 12.30 uur, wordt de rouwdienst gehouden in de Noorderkerk.

Vertrek vanaf het kerkgebouw om 13.30 uur.

Gemeente Rijssen

Burgemeester en Wethouders der gemeente Rijssen delen U mede, dat de heer C. B. J. Landweer, wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd, op 30 oktober 1970 (heden) afscheid zal nemen als burgemeester van deze gemeente.

Ter gelegenheid van dit afscheid zal een receptie gehouden worden in de bovenzaal van de Technische School aan de Wierdensestraat (ingang Pelmolenweg) van 16.00 tot 18.30 uur.

Rijssen, oktober 1970

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

de secretaris:

J. MEKENKAMP,

loco-secretaris

de burgemeester:

J. GOOSEN,

loco-burgemeester

Deze uitnodiging geldt voor alle ingezetenen van Rijssen. Afzonderlijke uitnodigingen worden in Rijssen niet verzonden.

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of
Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(vervolg)

op kerkelijk ge bied blijf er veel te wenschen over: op waarheids ge bied in Hospers: was een pris peeteerie kerk — daar staat een Hollansche domie: zijn naam is mou: daar moet ik niet van hebben — die is te dom om domie te weezen: en in de andre kerk. de Duits Hervormde genaamt daar stond een domie in die heete van de Kam — die was nog ongelukkiger: die mog ik int geheel niet hooren: die durfde niet met mij praten: die zijde agter mijn rug Kreejkes is al te otterdoks: nu ik kon het in Hospers niet vinden: en zoo waren er nog meer als ik — toen is dan in Hospers een af ge schijden of Christelijke gemeente ge stigd: door aan drijving van een domie uit orango siety en een uit missiechan: voornoemt: de breen — de laaste: heet van de werp: nu die hebben daar een gemeente gemaakt. Hoewel ik er tegen was om dad er maar een man of twalf waren die ervoor waren: ik kon er geen lich door zien: om dad ik geen bidders bespuurde maar die domies dreeven dad met geweld door — ik dag zoo het is kerkje speelen: ik was de laaste die er aanging met mijn vrou: zij hielen Godsdiens in het schoolhuis zondaags — als er dan een domie kwam dan ging dad goed met de opkoms: maar als er gene was dan was het niet veel: nu daar wierden vier kerkraats leeden be stempt 2 ouderlingen en 2 diejaakens: ik werd gekozen tot ouderling: daar kon ik niet onderheen — ik moes het aan neemen en daar voor gaan — nu dad viel mij niet teegen: maar toch waren er maar een stuk of vier daar ik mij goed mee kon ver eenigen: die andre ouderling dad ging nog wel: die wou nog wel zoo ik wou — dad was een vriesch van ge boorte” (laatste brief volgt)

A. O.

Deze brief zonder slot geeft ons informatie over Hospers. Behalve de Dutch Reformed Church en de Presbyterian Church is er nu de afgescheiden of Christian Reformed Church bijgekomen. Van de laatste is Kreejkes ouderling geweest. Zijn nazaten behoren over het algemeen nog tot deze kerk. Tegenwoordig komt deze kerkformatie het meeste overeen met de Gereformeerde Kerken hier te lande, hoewel er ook nog een gedeelte meer behoudend van aard is.

CATECHISATIES

Maandagavond:

6.30 - 7.30 uur: meisjes 12-16 jaar.

7.30 - 8.30 uur: jongens 12-16 jaar.

8.30 - 9.30 uur: jongens en meisjes boven 16 jaar.

Zaterdagavond: 6 - 7 uur.

16 en 21 november: kennis van God, vr. 5 t.m. 10.

23 en 28 november: de Heilige Schrift, vr. 1 t.m. 7.

6

FAMILIEBERICHT

De Heere verleende ons opnieuw de kinderzegen. Door Zijn goedheid werden wij verblijd met de geboorte van onze zoon

Jan David

(David)

Broertje van Joanne

D. Wessels

P. J. Wessels - van As

Rijssen, 1 november 1970

Graaf Willem Lodewijkstraat 8

„EVANGELISATIE”

Er bestaat nog altijd in onze gemeente een vereniging voor evangelisatie, die haar arbeid voortzet door in de omliggende plaatsen huis aan huis blaadjes te verspreiden met als doel de medemens te wijzen op zijn belangen voor de eeuwigheid.

Enkele keren werd een kerkdienst gehouden in Nijverdalen, speciaal voor dit doel. De eerste keer waren er ook velen uit Rijssen die hun belangstelling toonden, doch de laatste keer was er meer belangstelling uit Nijverdalen.

De kollekte tijdens deze dienst bracht nog over de f 150.— op, maar ook was het merkbaar dat de predikant met opening mocht spreken. En dit geeft moed om dit werk voort te zetten.

De studievereniging zeggen we nog hartelijk dank voor haar hulp en voor haar gave van f 44.50 enkele weken terug voor dit doel aan ons gegeven.

Gedachtig aan het woord: „Zaaït aan alle wateren”, hopen we hier mee door te gaan, mede door uw gave en gebed.

Wilt u voor dit doel ook wat geven, dan kunt u dit in een enveloppe in de kollektezak doen, met vermelding: „Voor de Evangelisatie Rijssen”

t. H.

STICHTING „IN DE RECHTE STRAAT”

Comité Almelo en omstreken

Op vrijdag 20 november a.s., 's avonds 8 uur, hoopt Ds. H. J. Hegger voor de Stichting „In de Rechte Straat” een spreekbeurt te vervullen in het Herv. Kerkelijk Centrum Sion, Joh. Vermeerstraat/ Wijnand Zeeuwstraat.

Deze bijeenkomst is georganiseerd door het aktiecomité Almelo en omstreken van genoemde stichting en heeft tot doel het werk en streven van de stichting meer bekendheid te geven onder de protestanten.

Wilt u meer weten over de R.K. Kerk van nu, dan zult u deze avond beslist niet willen missen.

Ook voor de jeugd zal dit een leerzame bijeenkomst zijn. Mogen we op u rekenen?

Voor het comité: J. ter Keurst (secr.)

EEN RIJSSENSE LANDVERHUIZER

of

Kreejkes Jan Wilm in Amerika

(slot)

Zoals aangekondigd krijgen we nu de laatste brief. Sedert het laatste schrijven zijn 10 jaar verstreken. Kreejkes is een oude man geworden en het schijnt, dat hij nog sporadisch brieven uit Rijssen kreeg, althans van vriend Koedijk. Vaak haalde hij personen uit Gods Woord, waarin hij gelijkenis met zijn toestand zag, ten voorbeeld aan. Ook nu treffen we dat weer aan. Uit deze laatste brief, die slechts gedeeltelijk aanwezig is, komt niet alleen een hartelijke maar ook een eenvoudige dankbare toon tot ons. Het is alsof hij, evenals Jakob deed, zijn leven overziet en de rekening opmaakt. Leest u maar:

Hospers den 13 April 1905

„Geagte vrienden Koedijk

Genade en vrede zij uw te saamen geschonken van hem die is en die was en die komen zal — dad is mijn hartewens voor uw allen — nu laten wij uw weten dad wij tog allang uit zien ja verveelend uit zien — tog eindelijk nog weer een brief van uw hebben ontfangen: ik was zeer verblijd — ik zag het al aan het adres — ik ken uw hand te goed — ik kon hem haas niet leezen — ik was ver brooken — het was een verrassing voor mij als voor Jakob toen er onverwags berig kwam dad Jozef nog leevde — ik was zoo ver blijd — ik zij de ook het is genoeg — mijn broeder Abraham leeft nog: ik dag zoo kon ik nu gaan en hem zien eer ik sterf. maar og — Het zal wel lich aan deeze zij de van dood en graf niet weer Ge buuren: den ofstand is zoo ver: en ik ben oud van daagen: ruim zes en seeventig jaar. Mozes schrijft het is seeventig of zoo de mens zeer sterk is tachtig jaar en zoo heel sterk ben ik niet — tog door Gods Genade Goed Ge zond: en vet van vlees — nooit hep ik zoo zwaar Ge wees als op hee den: Gode zij dank want wat heef de mens ont fangen dad hij niet van God ont fangen heef in natuur of in Genade: og ik zeg wel eens tegen goei je vrien ik hep alles aan mijn koning te danken alle goede Gaaven in na tuur of Ge nade — die ik nog mag ge nieten met al de mijne wij laten uw dan weeten dad wij op heeden door Gods Genade op heeden allen nog wel zijn van den jongsten tot den oudstan — met 32 zielen klijn en grood: 7 dood”

Helaas ontbreekt de rest en moeten we nu afscheid van onze landverhuizer nemen. Vanaf 27 juni 1969 hebben we in 28 nummers van de „Kerkbode” over en van hem kunnen lezen. Naar ik meen is hij in de ouderdom van 80 jaar overleden en begraven te Hospers, nabij Cioux-Center.

FAMILIEBERICHT

Frederik Jan ten Berge

en

Pieterella Johanna Bregman

geven u, mede namens wederzijdse ouders, kennis van hun voornemen in het huwelijk te treden.

De voltrekking zal D.V. plaats hebben op vrijdag 4 december 1970 om 13.00 uur in het stadhuis te Rijssen.

Het huwelijk zal kerkelijk worden bevestigd door de weleerwaarde heer ds. A. Bregman om 13.30 uur in de Gereformeerde Gemeente, Noorderkerk, te Rijssen.

Dannenberg 32 Rijssen november 1970 Bleekstraat 27

Toekomstig adres: Dannenberg 32, Rijssen.

Receptie van 17.00-18.30 uur in hotel Rijsserberg, Burg Knottenbelllaan 77 te Rijssen.

Enkele mensen, die zich (toen kind) zijn vertrek uit Rijssen nog weten te herinneren, leven nog. Zo hoorde ik van Laeje van Diek-Jan dat ze als kind 's morgens voor het „onderschoer” met haar oude s van de Kreejkes-familie afscheid had genomen. Haar vader, Toojn-Graads, staarde hem na en zei tot zijn gezin: „ne bidder minder in Riessen”. Uit de brieven hebben we de waarheid hiervan wel kunnen constateren. We mogen geloven dat hij in een beter Vaderland is aangeland.

A. O.

Verenigingsnieuws

Studievereniging „Sola Scriptura” — Dinsdag 30 november: H. Harbers: 1 Tim. 4.

Dinsdag 8 december: W. Bregman: De Pinkstergemeente.

Alle jongens en meisjes van 16 jaar en ouder zijn op onze vereniging van harte welkom.

Vrouwenvereniging Zuid — De gehouden verkoop heeft het prachtige bedrag van f 4970.75 opgebracht. Allen die op enigerlei wijze hebben meegewerkt tot het welslagen van deze verkoop, worden hierbij heel hartelijk bedankt.

Dinsdag 1 december a.s. hoopt de vereniging Zuid weer bijeen te komen.

Het bestuur is als volgt samengesteld:

Voorzitster: mevr. Krejenzang, Gr. Ottostraat 96, tel. 3216.

Secretaresse: mevr. Van Dijk, Markeloseweg 30.

Penningmeesteresse: mevr. Kwintenberg, Gerard ter Borchstraat 1, tel. 3037.

2e secretaresse: mevr. Altink, Gr. Ottostraat 98.

2e penningmeesteresse: mevr. Plumers, Nassastraat 18.

Algemeen adjuncte: mevr. Van den Noort, Karel Doormanstraat.

De Polbearndsdochter in Haarlem

„Haarlem den vebruarij 1852.

Zeer geliefde vader broers en zusters en diene
Ik wou uw met deze gelegenheid wel een letter schrijven daar ik wel afwezig van uw zij maar toch echter onze gedachten geen uur op den dag van uw is — daar ik het anders niet hoef te doen dat ik het niet goed heb — ik ben er als kint in huis en als ik een moeder hat die kon niet beter voor mij zijn als de Jufvrouw voor mij is. het is hier anders wel reg druk en dat ik ook wel wat aan het hoofd heb want onze Jufvrouw die wort oud en is ook reg aan het zukken — zij heeft den 2e february 64 jaar geweest — zoo dat zij al een hogen ouderdom heeft — zij heeft al gezeg dientjen het is misschien mijn laatste jaar en dat ze ook wel eens bekommert is dat haar einde al zoo nabij schiet — maar och als het zoo niet gedwongen werk wort dan zal men er nog bedrogen mede uitkomen — als het zoo dragelijk nog is dan is het nog niet goed gestelt en het is hier ook een ieder lijk en reg doen — dan is men al tevreden en daar benze ook reg in te prijzen en om een arm mens voort te helpen dat laatenze ook niet — en daar ben ze ook net menschen toe want zij verdienen geld als zant en zij leven maar zoo burgelijk heen en zuinig — nog slimer of zij het met de handen verdienen moeten — ik denke wel zoo menigmaal Jufvrouw gij bent net zoo eene truumoetje — klagen en geen gebrek en op den agoosjes benze op en wetenskap hebben de menschen datje zouwt zeggen waar haalzent heen — de jonge heer en de oude heer hebben naar engelant geweest en zij hebben wat mee gebracht van engelze spelen dat gij zouwt zegen waar prakezeerst tog — die haar wel over de duizent gulden opgebracht hebben zoodat men wel wat ondervint wat er al in te doen is Och dat wij met abram ook maar mochten onze tente bouwen — dan hier en dan daar — dat wij hier tog gene blijfende stat hebben maar die hoopende op eene toekomstige — maar och daar hangt ook al zoo veel aan of en wij loopen er zoo gerust om heen — net of het ons niet trefen kan — maar och als wij reg beseffen en gevoelen dan zoude het ons wel meer een dringent gevoel wezen om tog niet te rusten voor dat hij ons zegende — maar och hij is er van zig zelven niet bekwaam toe — het hangt ook al hij neemt aan die hij wilt en hij verhart dien hij wil — maar als wij daar maar bij berusten en denken als hij mij uitverkoren heeft wort ik tog zeker zalig — dan komt er mij nog wel eens voor den aandag dat vader nog wel dikwels zijde och als er toch maar eene zalig wierde wat mosten wij dan tog niet denken och was ik het dan tog — indien als het hem maar een dringende behoefte mochte wezen — maar och hij moet zoo den beginner den voortzetter en den voleinder wezen
ik wou uw ook doen weten dat ik een maal in de week heen leren ga — hier ben er 7 (predikanten, O.) maar die een daar houwenze veel van en ook voor een beste — ik hat zoo graag naar sterenburg heen leren gegaan maar tegen de afgescheiden benze reg tegen ik heb er wel stille naar sterenburg toe geweest als dan onze Jufvrouw zijde dat ik wel naar lene (vriendin, O.) toe kon gaan dan naam ik

FAMILIEBERICHT

Tot onze diepe smart is na een geduldig gedragen lijden uit ons midden weggenomen onze geliefde vader, grootvader, zoon, broer en zwager

Hermannus Sanderman

weduwnaar van Janna Dannenberg

op de leeftijd van bijna 78 jaar.

Rijssen: W. Brinks - Sanderman
J. H. Brinks
D. ten Hove - Sanderman
H. ten Hove
J. Sanderman
A. Sanderman - Dannenberg
G. J. Sanderman
H. Sanderman - Baan

Markelo: G. Sanderman
J. A. Sanderman - Sanderman

Rijssen: G. W. Sanderman
S. E. Sanderman - Spoelstra
E. Willems - Sanderman
Js. Willems
G. Rosman - Sanderman
J. Dannenberg
A. Dannenberg - Dannenberg
Kleinkinderen en verloofden

Rijssen, 14 december 1970
Tabaksgaarden 52

De begrafenis heeft inmiddels plaats gevonden.

het stille waar dat zij het niet weten en hij beval mij ook reg best

. . . . gij moet maar eens horen aan ter Horst die stuurt misschien nog wel wat naar Haarlem — nu de groetenis aan ale vamielije en bekende — te veel om te noemen en verders de groetenis van mij en blijvedan uw toegenegen dochter en zuster die zich noemen laat Dientjen Wolterink.

Vorenstaande briefgedeelten werden geschreven door een 21-jarig Rijssens meisje, dat, ver van huis, zich als dienstmeisje had verhuurd. Met haar waren er meerderen als „dienstmaagd” in de vreemde werkzaam. Van Dientje (Hendrina) Wolterink bleven niet minder dan 85 brieven bewaard.

Tijdens het plaatsn van de brieven van Kreejkes-Jan Wilm werd ik hierop door ouderling Agteresch geattendeerd en mej. H. Wolterink was zo bereidwillig mij deze in bruikleen te geven.

Bij het lezen trof ik verschillende passages aan welke zich zeer goed lenen voor plaatsing in onze „Kerkbode”. Zij hebben zeer beslist waarde omdat ze kunnen bijdragen tot een beter begrip van die tijd en tevens vond ik er verschillende gegevens in die de geschiedenis van de kleane koorke betreffen en tot nog toe niet bekend waren.

P.S. Langs deze weg wil ik ook de families Scharphof, Ligtenberg en Ten Bolscher nog mijn erkentelijkheid betuigen voor het beschikbaar stellen van de door J. W. Kreejkes geschreven brieven. A. O.